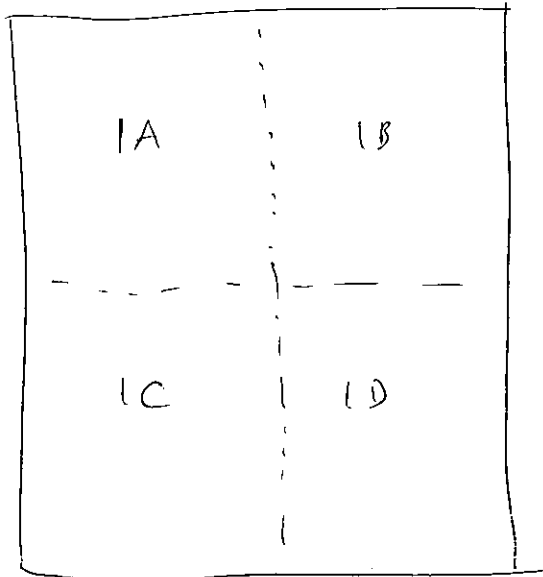

How to read the following 8 pages
(original same page)

ผู้จัดการ

ส ี ย ส ี ป ๓ ๑ ๓

ปีที่ 14 ฉบับที่ 775

8 - 14 ตุลาคม 2544

2001

ราคา 20 บาท

4

ไ้เวลา

คนตลาฯ เป็นใหญ่

เหตุการณ์ 14 ตุลา 16 และ 6 ตุลา 19 ประวัติศาสตร์ได้จารึกวีรกรรม วีรชนผู้มีจิตวิญญาณ อันกล้าหาญ เสียสละ จากสถานะนักศึกษา ผู้เรียกร้องการเปลี่ยนแปลงการเมืองและสังคม สู่การหลอมรวมพลัง อันยิ่งใหญ่ในขวบปีที่ 28... ไม่มีครั้งใดในประวัติศาสตร์ที่ ‘คนเดือนตุลา’ ก้าวเข้ามามีอำนาจทางการเมือง กุมชะตาประเทศไทย ได้มากมายเท่านี้ ถึงวันนี้ เมื่อ “คนตลาฯ เป็นใหญ่” ‘อุดมการณ์’ ยังครบถ้วนหรือไม่

o.th

แนวคิด Kotler

กับผลกระทบต่อการตลาดของไทย

เมื่อเอ่ยนาม ฟิลิป คอตเลอร์ (Philip Kotler) คนที่อยู่ในวงการตลาด หรือเคยศึกษาเรื่องของการตลาดบ้าง เชื่อได้ว่าไม่มีใครที่จะไม่เคยได้ยินชื่อหรือปฏิเสธว่าไม่รู้จัก เพราะมีเพียงจะเป็นผู้แต่ง

ตำราการตลาดที่นิสิต นักศึกษาทุกมหาวิทยาลัยต้อง ใช้กันแล้ว ยังเป็นเจ้าของแนวความคิดในเรื่อง market segmentation, innovation, product life cycle หรือ business evolution ในระดับปรมาจารย์ด้านการตลาดที่สร้างความฮือฮาจากบทความเรื่อง Strategic Planning and The Marketing Process จนเป็นที่ยอมรับในวงการมานาน..... **13**

ก

มของ

ง

ลา'

พ.ศ. ๒๕๓

Save

Business Shortcut

ThailandExport.com
Value Added E-MarketPlace
e-mail: info@Thailandexport.com

by P Square Network Co., Ltd
www.ThailandExport.com

มี 'ยุทธศาสตร์' และ 'ยุทธวิธี' ที่จะนำพาประเทศไทยขับเคลื่อนฝ่าวิกฤตภัยในห้วงเวลานี้ไปได้ได้อย่างไร

เวียงชัย ศรีวิวัฒน์

ปรภินันท์ สันติเมทนนต์

พีรพล ตริ

สังคิต พิริยะรังสรรค์

พิเชียร อำนาจวรประเสริฐ

ชัยวิวัฒน์

พลิก

Thailand YellowPages

สมุดหน้าเหลืองไทยแลนด์ เพลิดเพลินใจ
หาอะไรก็ได้ตั้งใจ

โทร

1154

Talking Y

สมุดหน้าเหลือง

สื่อที่ผู้ซื้อมองหาผู้ขาย.

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม โทรศัพท :

ตุลาฯ •

หากพูดถึงชื่อคนเหล่านี้ ไม่ว่าจะเป็ นสุธรรม แสงประทุม, พิณิจ จารุสมบัติ ชำนิศักดิ์ เศรษฐ์, นพ.สุรพงษ์ สืบวงศ์ดี, วิทยา แก้วภราดัย, จาตุรนต์ ฉายแสง, สมชาย หอมละออ, ธงชัย วินิจกุล, ชัยอนันต์ สมุทวณิช มิพักต้องพูดถึง คนอย่าง เสกสรรค์ ประเสริฐกุล หรือ ธีรยุทธ บุญมี

คนเหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีชื่ออยู่ในแถวต้นๆ ในสังคมไทยทั้งนั้น ไม่ว่าจะเป็ นในแวดวงการเมือง หรือวงวิชาการ รวมถึงคนอื่นๆ ที่กระจ่ายกันอยู่ทั่วไปในหลายวงการ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นผู้ที่ผ่านช่วง 14 ตุลา และ 6 ตุลา มาทั้งสิ้น และปัจจุบันคนเหล่านี้ได้ก้าวเข้ามาทำหน้าที่ต่างๆ ในบ้านเมือง รวมถึงมีบทบาทต่อนัก ทั้งในด้าน การเมือง เศรษฐกิจ และวิชาการ

ดร.น.พ.ประยงค์ เปรมชวลา สาธารณสุขนิเทศก์ (นายแพทย์ 10) กระทรวงสาธารณสุข อดีตนายกลสโมสร มหาวิทยาลัยมหิดล (14 ตุลาคม) เล่าว่าตอนนี้นักศึกษามัธยม 14 ตุลาฯ ประกอบอาชีพหลากหลาย มีทั้งนักวิชาการ นักธุรกิจ นักการเมืองส่วนหนึ่งมีตำแหน่งในระดับสูง มีอีกหลายคนที่ย่อยอดทางการศึกษาจากระดับปริญญาเอก เช่น ดร.เสกสรรค์ ประเสริฐกุล ดร.ประสาร ไตรรัตน์วรกุล ปัจจุบันเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์(ก.ล.ต.) ดร.วิโชติ วรรณโณ และ ดร.สมบัติ ชำรงค์ชัยณรงค์ นักวิชาการ อาจารย์สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์ (นิด้า) ฯลฯ

"หลายคนหันมาเป็นนักธุรกิจเต็มตัว ประสบความสำเร็จ เช่น อภัยชน วิชระศิลป์ เป็นผู้ช่วยผู้จัดการบริษัท ซี.พี. และ คุณวีระ จันทรหะแจ่ง เป็นผู้ช่วยผู้จัดการใหญ่ ธนาคารทหารไทย ดร.กนก วงศ์ตระหง่าน ปัจจุบันเป็นประธานบริษัทห้างสรรพสินค้า โรบินสัน

กลุ่มนักการเมือง ประกอบด้วย ชำนิศักดิ์ เศรษฐ์ ส.ส.พรรคประชาธิปัตย์ สุธรรม แสงประทุม รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย การุณ โสงาม พิณิจ จารุสมบัติ ดร.ธเนศ เจริญเมือง จาตุรนต์ ฉายแสง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ประพัฒน์ ปัญญาชาติรักษ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อติเชร เพียงเกษ ส.ส.พรรคไทยรักไทย ฯลฯ"

หากพูดถึงคนเดือนตุลาที่เข้ามาเป็นใหญ่ในบ้านเมืองเวลานี้ คงไม่มีช่วงเวลาใดที่คนเดือน

มากเท่าในพ.ศ.นี้กระทั่งอาจพูดได้อย่างเต็มปากเต็มคำว่า คนเดือนตุลาขึ้นมาเป็นใหญ่ในแผ่นดินแล้ว

ชื่อของ ภูมิธรรม เวชยชัย เลขานุการรัฐมนตรีมหาดไทย แม้ว่าจะเป็ นชื่อใหม่ในแวดวงการเมืองและการเลือกตั้งแต่ในชื่อ 'พีอ้วน' อดีตคนเดือนตุลาที่ร่วมเรียกร้องความยุติธรรมทางการเมืองใน สมัย 14 ตุลา 16 คงเป็นที่รู้จักกันดีทั้งในแวดวงนักเคลื่อนไหว และองค์กรพัฒนาเอ็กชน (NGO's) ต่างๆ

'จากการก่อตั้งพรรคไทยรักไทยที่ผ่าน มาเขาถือได้ว่าเป็น 'ขุนพล' ใหญ่ในพรรคไทยรักไทย ที่ร่วมก่อตั้งและร่วมสร้างนโยบายของพรรค

ไทยรักไทยที่โดนใจประชาชนและทำให้พรรคไทยรักไทยกวาดคะแนนนำ เข้ามาหนึ่งเป็นรัฐบาลอยู่ในขณะนี้

อะไรเป็นแรงจูงใจให้อดีตนักเคลื่อนไหวเดือนตุลา หรือผู้ที่เคยทำงานองค์กรพัฒนาเอกชน ผันตัวเองเข้ามาสู่ตำแหน่งทางการเมือง

"อย่างผมก็เคยเข้าไปช่วยอยู่ในการเมือง อยู่ในพรรคประชาธิปัตย์ เคยไปช่วย ดร.โจหาเสียงเราก็เข้าไปช่วยเพราะพรรคการเมืองที่ผ่าน มาเขาไม่สนใจนโยบาย ในการแก้ปัญหา เราใช้ศักยภาพของเราในการลงไปช่วยหาเสียง วางนโยบายแต่พอเลือกตั้งเสร็จแล้วพวกเขาไม่ค่อยมีความหมาย เราไม่ได้เรียกร้องตำแหน่งหน้าที่ แต่เราเรียกร้องสิ่งที่เราคิด แต่มันไม่ค่อยมี พอเลือกตั้งได้แล้วก็จะ

เราแสวงหากันมาตลอด ถึงขั้นตั้งพรรค

พรรคการเมือง เพราะเราใช้เงินด้วยการที่เราไปทำงานราชการ ทำงานธุรกิจ แล้วเอาเงินมาแชร์ๆ กันในการตั้งพรรคการเมืองชื่อพรรคประชาธรรม พอทำได้ก็ว่าเราก็เจ๊งเพราะใช้เงินมากเหมือนกัน เราออกแถลงการณ์หรือจดหมาย เราอยากจะทำสารสัมพันธ์ประชาชน ถ้ามีสมาชิกแสนคน ออกจดหมายที่ก็สามแสนบาทแล้ว เราก็ไม่ไหว เพราะเราเองก็ไม่ใช่นักที่มีเงินทองมากมาย ที่นี้เราก็ไม่อยากจะไปทำแบบเดิมๆ

ภูมิธรรมเล่าต่อไปถึงที่มาที่ไปของคนเดือนตุลาในพรรคไทยรักไทยว่า

"เรามีโอกาสได้คุยกับหัวหน้าพรรค เรื่องแนวคิดเขาก็สนใจ เราก็เชื่อว่าคนที่มีความพร้อม

แล้วทางด้านเศรษฐกิจไม่ต้องไปเดินร่นอะไร ถ้าเขาอยากจะทำอะไรเขาคงทำจริง เราก็ชักชวนพรรคพวกเข้ามา มาช่วยกันคิดนโยบายอะไรต่ออะไร ตัวท่านนายกกับที่มงานพวกเขาทั้งหมดได้ลงไปหากกลุ่มคนที่มีปัญหา ไปพบเกษตรกร ครู กรรมกร กลุ่มวิชาชีพต่างๆ ชวนเขาให้เขามาช่วยเสนอ นโยบาย

ไทยรักไทยก่อตั้งมาท่ามกลางการเดินทางพบปะกลุ่มวิชาชีพต่างๆ จึงไม่น่าแปลกเมื่อเราเสนอนโยบายออกมามันจึงโดนใจคนทั้งหมด เรื่อง 30 บาทรักษาทุกโรค มันก็เป็นการปรับสวัสดิการรัฐใหม่ทั้งหมด เพื่อให้ตอบสนองและดูแลคนทุกชั้นคนยากให้มากขึ้น เรื่องการพักชำระหนี้ก็คือเปิดโอกาสให้มีการปรับโครงสร้างหนี้ให้เกษตรกร เรื่องกองทุนหมู่บ้าน ทำให้

14 ตุลาคม

28 ปีที่ผ่านมาของเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 และ 25 ปี ของ 6 ตุลาคม 2519 ประวัติศาสตร์แห่ง การเรียกร้องประชาธิปไตย และ จิตวิญญาณของ นักต่อสู้ยังคงฝังแน่นอยู่ในห้วงความทรงจำของ เหล่าวีรชนผู้กล้าที่ผ่านร้อนผ่านหนาวมาเกือบ 30 ปี วันนี้อดีตผู้ผู้นำนักศึกษา 9 คน ได้มีโอกาสมาร่วม วงสนทนาอีกครั้งเริ่มจาก "ภูมิสัน โจน์เลิศจรรยา" อดีตประธานนักศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปี 2516 เปิดฉากวงสนทนาอย่างได้อรรถรส

ภูมิสัน : เหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 เริ่มจาก จุดเริ่มต้น จากคนเป็นร้อยช่วยกันคิด เวลาขยาย จากคนเป็นร้อยขึ้นมาเป็นแสน คนเหล่านี้ก็ไม่ได้ ไปไหน มันกระจายอยู่ทุกอำเภอในประเทศไทย แต่เหตุการณ์ไม่ได้เริ่มจากความมีอำนาจในสังคม เพราะนักศึกษาเขาเคลื่อนไหว เพราะเขารู้สึกว่าได้ ทำหน้าที่ประชาชน และเป็นพลเมืองดีของสังคม เขาอยู่ที่ไหนเขาก็พยายามทำและไม่ได้ตั้งใจจะต่อสู้ เพื่อให้ตัวเองมีอำนาจวาสนาทางการเมือง

ถ้าจะแก้ไขต้องกลับมาคิดใหม่ว่า ภาระคุณ ยังไม่สิ้น ต้องสนใจเหตุการณ์ว่าจะทำอย่างไร และ ปลุกกระแสคนดูลาให้ลุกขึ้นมาทำอะไรบ้าง ถ้า เหตุการณ์นั้นเกิดโดยกระบวนการจัดตั้งใหญ่โต แต่จริงๆแล้วขบวนการนั้นเกิดจากความคับแค้นใจ ในเงามืดของอำนาจเผด็จการ ไม่ได้มีสิทธิเสรีภาพ ใดๆ มันก็เลยมีการต่อสู้ขึ้น

ตอนนั้นเราเป็นนักศึกษา เราเห็นจุดอ่อนเรา อยากแก้ เขาก็ถามว่าได้ประชาธิปไตยมาแล้ว คุณ ทำอะไร ตอนนั้นประชาธิปไตย คือ การเปิดประตู เราก็ทำแค่นั้นเรามองย้อนกลับไม่หลังจากที่เราเปิด ประตู ขอพูดตามจริงว่า เราต้องให้เวลามันเติบโต มันไม่ได้คิดปิดกั้นอะไร เราก็ได้บทเรียนสังคมก็ต้อง รับรู้ว่ามันคืออะไร

รุ่งอรุณที่นำสะพรึงกลัวเช่นนี้ คนเดือนตุลา ก็คิดว่า เราปฏิบัติภารกิจในฐานะเยาวชน และ ก็ ใช้ชีวิตในสังคม ซึ่งในวันนี้เราต้องกลับมาทบทวน ที่จะช่วยกันแก้ปัญหา ส่วนคำพูดที่ว่า "สังคมไทย จะอับจนปัญญา" หรือว่า "อยุธยาจะสิ้นคนดี" ผม ว่าไม่ใช่ แต่ผมอยากจุดประกายว่า ภายใต้สถานการณ์ปัจจุบันคนเดือนตุลาคิดอย่างไรมันท้าทายและเป็นผลประโยชน์ต่อประเทศชาติมากกว่า และผม คิดว่าคนเดือนตุลากล้าคิด กล้าทำ หันที่อดีต ประธานนักศึกษาอย่าง "ภูมิสัน" ลีนเสียงลง "พิเชียร อำนาจวรประเสริฐ" อดีตนายกองตำรวจการศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ยุค 6 ตุลาคม 2519 ก็ แสดงพลังความคิดเห็นขึ้นมา

พิเชียร : ผมคิดว่าที่ผ่านมามีหลายปีเราจัดงาน โดยมุ่งแต่รำลึกเหตุการณ์ในอดีต มันก็ได้อยู่นอก แต่มาถึงช่วงหนึ่งมันน่าจะมึนอะไรใหม่ๆที่บอกสังคม อยากจะให้พวกเราช่วยกันคิดว่า จะทำอย่างไรให้เกิด 14 ตุลา ภาค 2 อย่างเหตุการณ์ 14 ตุลา 2516 มัน เป็นการหลายกำแพงเผด็จการในสังคมไทย และ

เปิดให้ทุกอย่างมีเสรีภาพ จากเดิมที่มีการปกครอง แบบผูกขาด และ อยู่ในมือคนไม่กี่คน แต่มาถึง วันนี้ยังมีอะไรก็บ้างที่เราคิดว่า มันยังขาดอยู่ เช่น การปฏิรูปทางการเมือง ควรจะเสนออะไรอีก ส่วน การปฏิรูปทางเศรษฐกิจก็เหมือนกัน **นี่คือ ภารกิจ ที่เราน่าจะเสนอ**

ถ้าเรารำลึกกันไปมา 10 ปี 20 ปี ก็หมด จุกเรา จะพามารำลึกด้วยมันก็ไม่สนุกถึงที่ผมอยากเสนอ มากที่สุด คือ การปฏิรูปการเมืองภาค 2 เพราะภาค 1 เราได้รัฐธรรมนูญฉบับประชาชน แต่สิ่งที่ควรทำ เพิ่มเติม คือ การเสนอกฎหมายโดยประชาชน ตาม มาด้วย "ชัยวัฒน์ สุรวิชัย" 1 ใน 13 กบฏ จากเหตุ- การณ์ 14 ตุลาคม 2516

ชัยวัฒน์ : ผมคิดว่าเราควรจะย้อนกลับมาดู เจตนาในเรื่องนั้น ผมมองว่าเจตนาจริงๆที่อะไร คือ เน้นเรื่องความบริสุทธิ์ใจ พื้นฐานตรงนี้ต้อง การให้สังคมดีขึ้น ซึ่งอยู่ที่กระบวนการเรียนรู้ จาก ที่มีการพูดคุยกันกลุ่มเล็กในมหาวิทยาลัยเพียง 10 คน และ โตขึ้นมากลายเป็นการเคลื่อนไหวหลาย ร้อยคน จนมาเป็นแสนคน ผมคิดว่า นี่คือ "ขบวนการ 14 ตุลา" ที่มีคนเป็นจำนวนมากหลาย และ ที่ผมพูดเรื่องการรวมพลัง ไม่ได้หมายถึงคน ที่เป็นแนวร่วม 14 ตุลา เท่านั้นที่จะต้องคิดว่าจะทำ อย่งไรจะเข้าใจปัญหาของสังคม และ ร่วมแก้ไข

การต่อสู้ในเหตุการณ์ 14 ตุลา จึงขบวนการ ที่สวยงามที่สุด ไม่ทฤษฎีทางการเมืองขึ้น แต่เป็น การคิดไปเอง และ ก็ทำสรุปบทเรียนว่าทำไม ที่ สำคัญเวลาเราอยากจะทำรวมพลังเพื่อแก้ไขวิกฤต ใน ฐานะคนที่ผ่านประสบการณ์มาแล้ว ต้องกำหนด ให้ได้ว่า วิกฤตที่จะแก้ไขมีอะไรบ้าง และ อยากรวม พลังกันด้วยจิตใจที่ใสสะอาด ถ้าหาอยู่ในขณะนี้ ก็ไม่แน่ใจว่า จะแก้ไขได้เสมอไป แต่ตอนนั้นที่ ทำได้เพราะมีอายุ 20 ปีต้นๆเท่านั้นเอง แต่ถ้ามา เที่ยมตอนนี้อายุ 50 ทั้งนั้น เราก็ไม่ได้อยู่ใน ฐานะดั้งเดิมต่อไป เพราะฉะนั้นแล้วแล้วแต่มีผล ประโยชน์ มีแต่อยู่ข้างหลัง จิตใจที่ดีของเราเป็น ระดับหนึ่ง แต่ตอนนั้นไม่ใช่ พวกเราทุกคนที่ผ่านมา ประมาณ 28-30 ปี

ก่อน 14 ตุลา เราสามารถผ่านความสกปรก ทางการเมืองมาแล้ว ผ่านทั้งเรื่องดี และ ไม่ดี ทำให้ ทุกคนไม่ใช่คนที่มีความลักษณะแบบเดิมอีกต่อไป แต่ผมคิดว่า สิ่งที่มีร่วมกัน คือ ประสพการณ์ใน ขณะนั้น ที่ทำให้เราเป็น "เจนเรชั่น 14 ตุลา" เป็น คนที่มีประสบการณ์ร่วมกันโดยตรง ทั้งก่อนและ หลัง 14 ตุลา แต่ใครจะละมีความกล้าหาญ และ มีจิตใจเสียสละทำเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมอีก ครั้ง เพราะเราอาจคิดถึงเรื่องเงินทอง และ ผล ประโยชน์มากขึ้น

พลังความคิดของอดีตนักศึกษา 14 ตุลา กำลัง คุกรุ่นได้ที่ เสริมด้วยความคิดของ "ปฏิพันธ์ สันติเมทนีดล" อดีตรองประธานนักศึกษา สภา

นักศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปี 2516 คือ ด้วย "เวียงชัย ศรีวิวัฒน์" อดีตประธานชมรม บัณฑิตแห่งประเทศไทย และ "สังคีต พิธิยะสัง สรรค์" อดีตกรรมการสโมสรนักศึกษามหาวิทมา- ลัยธรรมศาสตร์ ฉายความคิดต่อทันที

ปฏิพันธ์ : 28-30 ปี ที่ผ่านมา คนรุ่นเราก็ได้ สิ่งสมบทเรียน ประสบการณ์ และ ความรู้มา พอสมควร แม้ว่าหลายคนวันนี้จะมีหน้าที่ ทาง สังคมแตกต่างกันไป จิตใจ 14 ตุลาคม 2516 ยังพร้อมที่จะเกิดมาได้อีกครั้งหนึ่งแน่นอน ผมว่า ความแตกต่างทางสถานะ ทางสังคม ไม่ใช่ อุปสรรคขวางกั้น คนที่มีจิตใจพร้อมจะต่อสู้ มัน ต้องรวมตัวกัน

อย่างเรื่องเวสต์เทรค เพราะไม่รู้ว่าจะสถาน- การณ์การจะบานปลายหรือเปล่า ทำนาย คาดเดา ได้ ขึ้นกับบทบาทที่ทำได้ ไม่รู้อเมริกันจะเอาอย่างไร กับอัฟกานิสถาน จะยึดเยื้อยาวนาน หรือ หนักหนา อย่งไร ไม่สามารถประมาณการได้ ในโอกาส 14 ตุลาคม 2544 เป็นคำขวัญที่สอดคล้องให้รวม พลังกัน เพื่อประคับประคองเศรษฐกิจเวลานี้ เรา จะทำอย่างไรให้อยุรอดได้

สังคีต : เราต้องคิดแบบคนที่มีความรู้ น้อย แต่ถ้าเราองแบบทฤษฎีมากหน่อย เรา จะมองเห็นอะไรชัดเจนเกินไป ทำให้คนมาร่วม กับเราได้ยาก การเห็นทฤษฎีได้น้อยเราอาจเห็นทาง เลือกรีกทางหนึ่ง มันอาจมีวิกฤตที่ยืดเยื้อยาวนาน หรือ ไม่นานก็ได้

เวียงชัย : ผมอยากนำเสนอเรื่องหลักการและ วิธีการ ตอนที่กำลังเกิดวิกฤตชาติ ผมว่าถึงเวลาที่ เราจะทำอะไรที่มันน่าจะเสนอในการนำให้ผู้ที่ไม่เคย ต่อสู้ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยกันแก้ไข ซึ่ง วิธีการนำเสนอพวกเราน่าจะนำมาเป็นประเด็น ถ้า หากเราพูดถึง...มันเป็นปัญหา ไม่ใช่ มันก็รู้กันอยู่ แต่พวกเราควรเสนออะไรที่ให้อารมณ์ร่วมเหมือน 14 ตุลาคม และนำไปสู่การจัดองค์กร อย่างที่พิเชียร เสนอมาให้เราเดินหน้า นี่เป็นอีกวิธีหนึ่ง เพราะ ตอนนั้นมันต้องไปขยายผล โดยให้พวกเราเป็นแกน กลางเพื่อให้แตกความคิดออกไปถ้าจะทำวิริกข้อ อย่งไรก็ช่าง ให้มันได้แนวคิด และ วิญญาณของ การต่อสู้ นั้นแหละ คือ แนวคิดของ 14 ตุลาคม

ภูมิสัน : เพราะฉะนั้นวันนี้การแก้ไขที่เป็น รูปธรรม เช่น ถ้ายกนักการเมืองขึ้นมาสัก 10-20 คน ถามว่าเราทำอะไรกับคนเหล่านี้ได้ไหม ไล่คน สิบบคนแบล็กลิสต์อยู่ในใจทั้งนั้น แต่จะมีใครที่ กล้าพูด ว่า คนอย่างนี้อ่าไปเลือกขึ้นมา ว่ากัน

ซึ่งทุก- จะเกิด ต่อต้าน เมืองเชิ ความรู้ เหมือน หมด เสนอสิ- ข้อหนึ่ง ทำแล้ว วันนี่ว- กันว่าจะ ไปอย่า อัครบว ประเทศ ปก เหมือน แต่ในแ- จัดรายก การจุด การจุด ขึ้นเด็กก็ กับสวน เมื่อ วันนี้อาจ ไปตั้งคำ ปฏิ ในสังคม เข้ามาแ- มืออย่างไ- สังคมคธ- ตายเกิด- พิเช ประชาช- ชาวบ้าน เหมือนง- ขบวนการ แต่จะบา- ตั้ง- เปลียนแ- และ นำ- ใหญ่ ี ประเทศใ- เราอยาก

ภาค 2 ?

ๆหน้าเลย อยาเอาคนอย่างนี้เข้ามา ประชาชน
ะเกิดการเรียนรู้ นักการเมืองที่ไม่ดีก็จะได้รับการ
อด้าน เท่ากับสักทีคนที่ไม่เหมาะสมทางการ
้องเข้ามา โดยการเชิญหน้าชัดเจน และไม่ได้ใช้
ความรุนแรง แต่ใช้เหตุใช้ผล

หลายเรื่องที่เกิดขึ้นใหม่ ไม่ได้เรียนรู้อะไร
เหมือนคนรุ่น 14 ตุลา ตอนนีที่รัฐบาลพรรคธรรมมา
เมต ธาระในการทำกิจกรรมจึงน้อยมาก ผมจึง
เสนอถึงเป็นรูปธรรม 3 ข้อ ทำได้ไหม เศรษฐกิจ
อ่อนหนึ่ง ตามด้วยการเมือง และ วัฒนธรรม เมื่อ
แล้วเกิดการรวมตัวไม่ต้องไปวางแผน ทำไป
กันนี้รวมได้เท่าไรทำไป ทำได้เรื่อยๆ และ มาดู
ันว่าจะเกิดอะไรขึ้นบรรยากาศของวงสนทนาเป็น
ปอย่างต่อเนื่อง ด้วยความคิดของ "ประยูร
รคธบวร" อดีตเลขาธิการศูนย์นักศึกษาครูแห่ง
ประเทศไทย ปี 2516

ประยูร : ผมมองว่าในแง่ภาพลักษณ์ผมมอง
เหมือนที่พี่เขียนนะ ในแง่ 14 ตุลา รวมพลังชาติ
เตในแง่ทางด้านกว้าง เหมือนการสร้างคลื่น หรือ
ัดรายการทีวีและวิทยุ ถ้าทำได้เรื่อยๆมันก็เหมือน
ารจุดกระแส หรือ ส่งไม้ ซึ่งอันหนึ่งที่ผมมอง คือ
ารจุดประกาย เพราะ 28 ปีที่ผ่านมา ทำไม่ยั้งนาน
ันเด็กก็มีความคิดทางสังคมน้อยลงอันนี้เหมือน
กับสวนกระแสเขาเหมือนเวรที่ชื่อปทุมมหาวิทยาลัย
เมื่อก่อนรุ่น 14 ตุลา อาจารย์ไม่ค่อยนำสังคม
ันนี้อาจารย์นำสังคม แต่ลูกศิษย์ไม่ตามเลยนี่ต้อง
ไปตั้งคำถาม

ปฏิพันธ์ : จะต้องทำให้เห็นว่า 14 ตุลา คน
ในสังคมร่วมกันเข้ามาแก้ปัญหาเมื่อเห็นแล้วกลับ
เข้ามาแก้ โดยไม่ต้องมีทฤษฎีอะไรมาก ความจริง
มืออย่างไรก็แก้เช่นนั้น เอาจริงเอาจัง และ ทำให้
สังคมคลี่คลายมาได้ แต่เราไม่ได้ต่อกดีใจที่มีการ์
ตายเกิดขึ้นและไม่อยากเห็นอีกอันนี้จะต้องชัดเจน

พิเชษฐ : ในปี 2544 ขบวนการต่อสู้ของ
ประชาชนจะต้องเป็นภาค 2 แล้ว หรือ ถ้าพูดภาษา
ชาวบ้าน ขบวนการต่อสู้ของประชาชนเกิดขึ้นมา
เหมือนดอกไม้บาน ซึ่งเราไม่ได้หวังว่าต้องเป็น
ขบวนการใหญ่ตั้งสายธาร เหมือนวันที่ 14 ตุลา 2516
แต่จะบานเมื่อไหร่ ปลอ่ยให้เป็นตามธรรมชาติ

สังคิต : ขบวนการ 14 ตุลา เป็นขบวนการ
เปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่เริ่มต้น จากจุดเล็กๆ
และ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างขนาดใหญ่
ขึ้นไปสู่การเปลี่ยนแปลงระดับบนของประเทศที่มีผู้
เข้าร่วมขบวนการเปลี่ยนแปลง และ
เราอยากจะทำ 14 ตุลา ภาค 2 จะมองอย่างไร

เราก็ต้องมองว่าสภาพแวดล้อมทางการเมืองใน
ขณะนั้นกับในขณะนี้มีบางอย่างที่ร่วมกันและ
แตกต่างกัน สภาพภายนอกคือทุนนิยมโลกในช่วง
เวลานั้นกับช่วงเวลานี้มีวิกฤตต่างกัน แต่ขนาด
ของวิกฤตขนาดนั้นมันใหญ่โตกว่า

ถ้าพูดถึงกระบวนการ 14 ตุลา ผมคิดว่าการ
ที่จะนำเสนอความคิดบางอย่าง ให้คนเข้ามาสนับ
สนุนมันต้องไม่ได้มาจากคนกลุ่มเดียวเท่านั้น เวลา
เคลื่อนไหว เราจะเห็นได้ว่า มีพวกปัญญาชน หรือ
อาจารย์จำนวนมาก มีสังคมปริทรรศน์ ที่ต้องพูด
ถึงปัญญาชน นักคิด และ นักปราชญ์ มากขึ้น ไม่
ได้คิดแค่คนจากราชการ หรือระดับล่าง ต้องนึกถึง
นักคิดระดับสูงด้วย ผมคิดว่ามันต้องมีความ คิด
อย่างนี้

ที่เราวิกฤตกังวลมากเป็นพิเศษ เช่น เรื่องการ
สร้างรากฐาน สังคมไทยให้เข้มแข็ง ผมว่าเป็นความ
วิตกกังวลของคนจำนวนมาก และ เป็นเรื่องที่น่า
 เศรษฐศาสตร์ราคาตอบไม่ค่อยได้ ทุกคนห่วงใย
แต่ทฤษฎีที่จะใช้ไม่มี อย่างโลดัส เม็คโคโร เขา
บริการดี แต่ของชาติเราเทียบแล้วไม่อยากจะ แต่
เราต้องนำเสนอออกมาโดยเราต้องใช้ของที่เป็นห้อง
กินหมัด ไม่ว่าจะป็นเอกลักษณ์ ประเพณี ตรงนี้
ที่เราจะต้องผลักดัน

ภูมิพันธ์ : ผมว่าปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อมก็เป็น
ประเด็นสำคัญ เริ่มต้นจากปัญหาที่คนทั้งแผ่นดิน
พูดแล้วไหลเลยที่เราคุยมาทั้งหมด เป็นการคุยกัน
ได้ทั้งขอบเขตและปัญหา นี่เรื่องที่ 2 ใน
ประสบการณ์ผม ถ้าจะช่วยเหลือประเทศไทยต้องพูดถึง
ขั้นปฏิบัติ ถ้าเราจะต่อต้านวัฒนธรรมยอดฮิต
อย่างเดียวไม่พอ เราต้องเสนอทางออกว่า วัฒนธรรม
ของเราควรได้รับการพัฒนาให้สอดคล้องกับ
ระบบการเมือง เศรษฐกิจ สังคม

**วันนีแแนวทาง 14 ตุลา ต้องเสนอทางออกให้
ด้วย ไม่อย่างนั้นจะเป็นการเสนอหลักคิด ช่วย
อะไรไม่ได้** และ ปัญหาความยากจน เรื่องสำคัญ
จะต้องทำให้พวกนี้เข้าใจจริงๆๆๆ การค้าคือ
อะไร และ เสริมความสามารถ ความสัมพันธ์ในการ
จัดการ ตั้งแต่ชาวบ้านถึงข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ และมี
ไม่น้อยเลยที่จะจัดการให้ตรงระเบียบ แต่ว่าการ
สร้างสรรค์ไม่มีอย่างโครงการ 1 ผลิตรถยนต์ 1 ตำบล
จึงเพราะจัดการไม่เป็นดังนั้นคน 14 ตุลาจะเสนอว่า
เราจะมีการสร้างเวทีให้ชาวบ้านเรียนรู้วิธีการ
จัดการอย่างไร รวมทั้งเอสเอ็มอีจะต้องจัดการ
ใหม่หมด

14 ตุลา จะต้องเสนอว่า การปฏิรูปการ
ศึกษาที่ถูกต้อง คุณจะต้องทำอะไร มาเรียน
ปริญญาโท คุณต้องศึกษาอย่างไรว่า คนจบม.6 เขา
ต้องมีคุณภาพในสังคม เขากวกรแบบฟอร์มเสีย
ภาษีเป็นใหม่ เข้าสังคมสาธารณะเป็นใหม่ และคุณ
ต้องสอนเขาให้เชี่ยวชาญสักเรื่องหนึ่ง เชี่ยวชาญ
แค่เปลี่ยนหลอดไฟก็ได้ เราต้องทำให้แรงงาน

ตำแหน่งเดียวกัน เราสอนพอๆมามาก แต่เวลา
ทำงานก่อสร้าง เด็ก ป.4 ทมดเลย เรื่องนี้จะต้อง
เลิกสักที คุณเรียนออกมาเป็นช่างปูน จะต้องม
ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีเงินเดือนอย่างดี เข้าใจ
กฎหมายและอยู่ในสังคมได้

**นี่คือ รูปธรรมที่เราต้องเสนอเขา ถ้าพูดกัน
ตรงๆ แนวทาง 14 ตุลา ไม่ใช่แนวทางที่ตายด้าน
และ ต้องเสนอทางออกให้ได้ เราต้องเสนอแบบ
ไม่มีทฤษฎี ไม่มีข้ออ้าง หรือ อะไรทั้งนั้น ที่อ้างว่า
เป็นมหาวิทยาลัยยาวเวรหรือที่โหนกก็ไม่มีทั้งนั้น
ผมกินข้าวแกงแถวนี้ ผมอ้างจากตรงนี้ทั้งนั้น ถ้า
เห็นด้วยกับผมก็ทำเลย**

**เวลาผ่านไปกว่า 3 ชั่วโมง อรรถรสแห่งการ
สนทนาของคนเกิดตุลา จึงต้องจบลงด้วย
ทรรศนะความคิดของ "บวร ยสินทร" อดีตกรรมการ
การสโมสรนิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ
อดีตกรรมการฝ่ายวางแผนศูนย์กลางนิสิตนัก
ศึกษา แห่งประเทศไทย ปี 2516 และ "พีรพล
ดิริยะเกษม" อดีตนายกองดีการนักศึกษา มหา
วิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปี 2516**

บวร : ผมคิดว่า ถ้าเราจะพยายามทำความเข้าใจกับ
กระบวนการ 14 ตุลา ผมคิดว่าขบวนการ
นี้มีการสังคมน้อยเกิดจากการทำกิจกรรมและ
ที่สำคัญที่สุด เป็นขบวนการที่ลุกขึ้นสู้ของประชาชน
ที่ไม่มีทฤษฎีชี้นำ เพราะเหตุว่าไม่มีทฤษฎีชี้นำ
ที่ชัดเจน การต่อสู้อย่างธรรมชาติ ทำให้คนส่วน
ใหญ่เข้าร่วมเป็นไปได

สังคิต : เมองดูปี 2544 เราได้อะไรจาก 14 ตุลา
เราอยากเห็นคนมารวมพลังแก้วิกฤตของประเทศ
เราก็ต้องให้ความหมายชัดเจนว่า คน 14 ตุลา คือ
คนกลุ่มไหน ไม่ใช่แค่ผู้นำนักศึกษาเท่านั้น

พีรพล : เราไม่เชื่อว่า คนหนึ่งคนจะแก้
ปัญหาประเทศไทยได้ คน 14 ตุลากลับมาอย่าทำ
ที่ราชดำเนินอีกครั้งในปีนี แต่คนกลุ่มก็ร่วมกันคิด
แล้วเสนอความคิดเห็นซึ่งประชาธิปไตยในอดีตมา
จากข้างบน แต่เดี๋ยวนีประชาธิปไตยกลับมาจาก
ข้างล่าง ซึ่งผมเชื่อว่างานเฉลิมฉลองในปีนี จะ
ทำให้ตัวบุคคล หรือ โครงสร้างก็ดี ผมเชื่อว่า
สังคมจะตอบรับ และ ทำให้คนในสังคมมีความ
รับผิดชอบต่อบ้านเมืองมากขึ้น

**"ย้อนไป 14 ตุลาเราสูญเสียชีวิตและทรัพย์สิน
โดยที่ยังไม่ประสบความสำเร็จและไม่สามารแก้ไข
ความขัดแย้งด้วยการใช้เข้าได้** เราไม่อยากเห็น
สังคมข้างหน้าแยแ่ แต่ก็หวังว่ากรจำลึกถึง 14
ตุลาคม ปีนี้จะทำให้ได้ประโยชน์ ก็ขอให้ซึ่งนัก
และ ขอให้คิด ซึ่งต้องมองย้อนกลับไปว่า ควรทำ
อย่างไร เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้ง และ กระทบ
ต่อคนอื่น เราอยากเสนอภาพกว้างๆ ซึ่งผมคิดว่า
14 ตุลาคม ปีนี้ จะเป็นช่องทางที่ทำให้เกิดวิธีแก้
ปัญหาของประเทศ ที่ตรงกับคำว่า "รวมพลังแก้
วิกฤต" ■

2D
ป
อ
ร
แ
ร
บ
ร
ให้
ร
ขอ
ทำ
ทำ
ไม่
ก็
อ
เป
16
อ
ป
ส
อ
ก
ป
อ
ท
มี
เว
ที่
ท
แ
ก
แ
ค
ป
จ
อ
อ
อ
อ
อ

ตุลา •

การก่อสร้างเงินสร้างงาน ให้ชุมชนมีโอกาส
 ยเงินก้อนนี้ ไม่ต้องไปตัดผ่านใคร”
 หากย้อนถามว่าทำไมในเดือนตุลาจึงเข้า
 มากับพรรคไทยรักไทยเป็นจำนวนมากกว่า
 การเมืองอื่นๆ ที่เคยมีมาในประวัติศาสตร์
 คนเดือนตุลาในพรรคจะมีความแตกต่างๆ
 นโยบายอยู่หลายเรื่อง ภูมิธรรม ให้ความ
 หนักที่พรรคไทยรักไทยเปิดโอกาสให้ได้ทำใน
 จิตวิญญาณต้องการ แนนอนการแตกแยก
 ต่าง มันเป็นธรรมชาติของแต่ละคน มัน
 ใครจะเหมือนกันร้อยเปอร์เซ็นต์ วิถีของ
 ะคน แต่ละคนก็ต้องเลือกทางเดิน แต่โดย
 ญญาณโดยรวมที่เป็นแกนหลักน่าจะเหมือน
 ยกตัวอย่างให้เห็นเป็นรูปธรรมก็เช่น วิทยา
 ภากร้าย หรือ นิกร จ้างง ถึงจะอยู่ต่างพรรค
 ว่าจะยังมีจิตวิญญาณอยู่
 “คนเดือนตุลาที่กลับเข้ามามีอิทธิพล หรือ
 ใหญ่เป็นโต มาทำงานมากขึ้น หลังจาก
 ุตรเรื่องอุดมการณ์ในสังคมมันเบาบางลง
 เฉพาะนโยบาย 66/23 ที่เปิดโอกาสให้คน
 มาเข้ามาสู่กันในระบบ บางคนก็ไปทำงานอยู่
 าลุ่มเอ็นจีโอ บางคนก็เข้าไปทำธุรกิจ บาง
 ก็เข้าไปในการเมืองเพราะคิดว่าการเมืองจะ
 ะเรื่องที่จะเข้าไปเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ ได้
 ังคนไปเป็นนักวิชาการ แยกแยกกันไปตาม
 าสตร์ต่างๆ มิติทางการเมือง คนกลุ่มอื่นๆ
 านวนหนึ่งก็เข้าไปอยู่ในการเมืองทั้งทางตรง
 ะทางอ้อม ทางตรงเช่นมาสมัครผู้แทนราษฎร
 พรรคการเมืองต่างๆ ที่เข้าไปช่วยในการเมือง
 ังๆ ก็มีหลายส่วน

คน 14 ตุลาที่เข้ามาช่วยรัฐบาล ก็พยายาม
 ทำอะไรที่เป็นสิ่งที่ดีต่อประเทศชาติเราพยายาม
 ทำ เราไม่ไปตำหนิติเตียนคนเดิมๆ ในระบอบ
 ะระผมเข้าใจคนต่างๆ ที่เข้ามา หลายคนก็
 ็นคนดี เขาไม่ใช่คนไม่ดีมาแต่กำเนิด แต่
 วมมันทำให้ต้องเดินไปแบบนี้หลายคนมีความ
 ังใจดี แต่ก็ต้องมีบางอย่างทำให้เปลี่ยนไป เรา
 พยายามจะเชี่ยผงที่มันเข้าตาในแต่ละจุด เพื่อ
 ัมันดำเนินไปได้

คนเดือนตุลาที่ผันตัวเองมาเป็นเลขานุการ
 ฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย อธิบายถึง
 ุษาที่บางคนสงสัยว่าเมื่อคนเดือนตุลาเข้ามา
 ษาที่บริหารแผ่นดินแล้ว แต่กลับแทบไม่ได้
 ะไปเลยต่างไปจากการเมืองระบอบเดิมแต่

เห็น มาปกป้องมาตุภูมิ
 ผมไม่อยากให้ยึดติดกับคนสมัยนี้ คนที่
 ผ่านยุคสมัยนี้มีการกระจายกันไปหลายบทบาท
 คนบางส่วนอยู่ในรัฐบาล คนบางส่วนอยู่ในธุรกิจ
 คนยุคนี้ต้องช่วยกันสร้างสังคมเราให้ก้าวอยู่
 ไม่ใช่แค่คนกลุ่มเดียวอย่างพวกผมที่มากอยู่ใน
 จุดนี้ ผมไม่อยากแยกพวกผมออกจากกลุ่มออก
 ากรุ่นประวัติศาสตร์การเมืองไทยที่เกิด 14 ตุลา
 เกิดการพัฒนาประชาธิปไตยมันไม่ใช่เฉพาะคน
 หัวขบวนไม่กี่คน มันเป็นคนทั้งขบวน รวมทั้ง
 ึ่งน้องประชาชนทั่วไป มีทั้งที่เสียชีวิตไปแล้ว
 และยังมีอยู่ในวิชาชีพต่างๆ คนเหล่านี้ต้องรวม
 กันและหลอมจิตวิญญาณเข้ามาด้วยกัน”

ไม่เพียง ภูมิธรรม เวชยชัย ทว่ายังมี
 ะพันธ์ ประชาชาติรักษา หรือ ประพันธ์ แซ่ฉั่ว
 หรือ ‘ไอ้ก้านยาว’ เป็นอีกหนึ่งของคนเดือนตุลา
 ที่กลายมาเป็นขุนพลของพรรคไทยรักไทย ซึ่ง
 ทำหน้าที่เป็นแกนหลักในการวางนโยบายด้าน
 การเกษตร จนได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการ
 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

‘ไอ้ก้านยาว’ เล่าถึงการเข้ามาสู่เวทีการเมือง
 ว่า มาจากแรงบันดาลใจ ทุกครั้งที่เขาเจอ
 ปัญหาด้านการเกษตรจะคิดถึงความเป็นธรรม
 ทางโครงสร้างทางสังคมที่เกษตรกรเป็นผู้ถูก
 ะกระทำอยู่ตลอดเวลา และมองว่าเขาจะแก้
 ปัญหาเพียงลำพังไม่ได้ต้องแก้ทั้งระบบโครงสร้าง
 ประพันธ์ มองว่า เขาคือตัวแทนอาชีพ
 เกษตรกร ไม่ใช่เป็น ตัวแทนโดยการเลือกตั้ง
 แต่เป็นตัวแทนโดยวิธีคิด

“โดยวิธีคิดที่จะต้องเข้ามาแก้ไขทางโครง
 ะสร้าง วิธีการแก้ไขโครงสร้างจะไปหลบอยู่ใน

แบบรัฐสภาแต่ก็เป็นผู้ที่แก้ไขและร่วมพัฒนาชาติ
 บ้านเมืองมาอย่างต่อเนื่อง

อมร อมรรัตน เลขาธิการเครือข่ายเดือน
 ตุลา และเป็นหนึ่งคณะกรรมการการณรงค์เพื่อ
 ประชาธิปไตย (ครป.) ก็เป็นอีกคนหนึ่งที่เสนอ
 มุมมองของคนเดือนตุลาในยุคนี้ว่า

ตอนนี้คนเหล่านี้ก็มีอายุครบ 40 กว่าปี ซึ่ง
 อยู่ในช่วงวัยทำงานเป็นกำลังสำคัญและมีบทบาท
 ในสังคมอีกครั้งหนึ่ง และ ที่ผ่านมาก็ไม่มีเวที
 สำหรับคนเดือนตุลามากนัก ที่จะได้ระดมความ
 คิดเห็นบางส่วนอยู่ในปีกของเอ็นจีโอก็จะมีเครือ
 ข่ายเชื่อมกัน หรือ บางส่วนอยู่ในแวดวงทางการ
 เมือง หรืออยู่ในสังคมชนบท ผู้คนเหล่านี้ก็จะมี
 เครือข่ายของตนเอง ถ้าเอาวิญญาณการผ่าน
 สยาม 14 ตุลา มาเป็นจุดเชื่อม ก็จะทำให้งานที่
 จัดในปีนี้รวมพลังของคนตุลาได้ นี่เป็นอีกสิ่ง
 ึ่งหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่า **คนเดือนตุลา** ไม่ยอม
 ะบดต่ออำนาจที่ไม่เป็นธรรมภายใต้ระบบทุน
 นิยมที่ยังมีความเหลื่อมล้ำจึงเป็นเรื่องที่ต้องสร้าง
 ให้เกิดภราดรภาพอีกครั้ง

“งาน 14 ตุลาคม ในปีนี้ เกิดขึ้นในช่วงที่
 สังคมไทยเผชิญวิกฤตรอบด้าน ทั้งการเมือง
 เศรษฐกิจ และ สังคม โดยที่เป็นปัญหาไปทั่วโลก
 นั้น เกิดจากระบบสังคมแบบทุนเสรีเข้าครอบงำ
 ึ่งจะทำให้เกิดวิกฤตครั้งใหญ่ และ วิกฤตของ
 ทุนนิยมกำลังไม่มีทางออก กำลังพังทลาย ใน
 ณะที่อีกปีกด้านหนึ่งของสังคมก็ถูกขึ้นมาตั้ง
 ำถามว่า สังคมไทยในยุคโลกาภิวัตน์กำลังเกิด
 ะไรขึ้น”

ทางด้านนักวิชาการอย่าง **สุธาชัย
 อัมประเสริฐ** อาจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์

ชอกหลิบก็คงไม่ได้ เราก็ต้องโผล่หัวออกมา เมื่อ
 สังคมเปิดโอกาสให้เราทำงาน เราก็อยากที่
 จะเอาความคิดต่างๆ เหล่านี้ และแนวทางที่เรา

คณะอักษรศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ให้
 ความเห็นต่างว่า เมื่อมาถึงวันนี้คนเดือนตุลาอายุ
 40 กว่าๆ ก็ต้องประสบความสำเร็จ แต่ว่าจริงๆ

ถึงความทุกข์เมื่อ
 การเป็นคนเดือนตุ
 โกรธ หลงได้”

ทางด้านกลุ่ม
วรลยางกูร บรร
 และคอลัมนิสต์อี
 สัปดาห์” ว่า คน
 สังคมและการเมื
 มาได้หล่อหลอม
 อย่างเป็นไปตาม
 ราชการ เป็นปลั
 เป็นรัฐมนตรี ถั
 ึ่งถือว่าเป็นช่วง
 ในอาชีพ

“ส่วนตัวไ
 อุดมการณ์ทั้งใน
 เพราะทุกคนคือ
 ศิลปินที่ยังมีการ
 คำจันทร์, จัสลอง
 โคมฉาย วีระศักดิ์

ทุกคนยังร่วมมือ
 ัฒน์ เล่า
 แกนนำในการ
 ันนี้ได้ เพราะ
 เพื่อนที่เคยได้
 ที่สุด ถึงแม้จะ
 แต่ทุกคนจะมี
 ถึงคนที่เป็นรัฐ
 ถึงคนเดือนตุล
 ร้อยความคิด
 ที่เกิดขึ้นได้

ัฒน์เล่า
 เพราะใส่ใจ
 ือเป็นฤดูกาล
 คิด เขาเป็นด
 เหตุการณ์นั้น
 “คนรุ่นใ
 ความคิด เพ
 ังนั้นจึงเป็น
 ทำหน้าที่แจ
 และความคิด
 ฐนตรีบูรพา
 ปัจจุบัน
 วมัก พร้อมๆ
 ลงทุนทำไร
 กาญจนบุรี
 ที่เกิดขึ้นกับ

ชาติ
เดือน
ค้เพื่อ
เสนอ
ปี ซึ่ง
บทบาท
มีเวที
ความ
เครือข่าย
งการ
จะมี
รผ่าน
งานที่
อีกสิ่ง
โยม
บท
สร้าง
ช่วงที่
เมือง
วโลก
อน่ง
ของ
ง ใน
งตั้ง
งเกิด
าชัย
สตรี

ถึงวามหุญย์เมื่ออยู่ในสังคมมันมีประสพการณ
การเป็นคนเดือนตุลาก็เป็นคนธรรมดา มีรัก โลก
โกรธ หลงได้"

ทางด้านกลุ่มที่เติบโตไปเป็นนักเขียน วัฒน
วรลยางกูร บรรณาธิการสำนักพิมพ์ดอกหญ้า
และคอลัมนิสต์อิสระ กล่าวกับ 'ผู้จัดการราย
สัปดาห์' ว่า คนเดือนตุลาฯมีความสนใจเรื่อง
สังคมและการเมือง ตลอดระยะเวลา 28 ปีที่ผ่านมา
มาได้หล่อหลอมคนเหล่านี้ให้แข็งแกร่ง แต่ทุก
อย่างเป็นไปตามวิถีของสังคม บางคนก็ไปรับ
ราชการ เป็นปลัดอำเภอ บางคนเล่นการเมืองก็
เป็นรัฐมนตรี ถ้าทำหนังสือก็เป็นบรรณาธิการ
ซึ่งถือว่าเป็นช่วงชีวิตที่จะต้องประสบผลสำเร็จ
ในอาชีพ

"ส่วนตัวได้มีการติดต่อกับเพื่อนร่วม
อุดมการณ์ทั้งในวงการหนังสือและนอวงวงการ
เพราะทุกคนคือเพื่อน โดยกลุ่มนักเขียนและ
ศิลปินที่ยังมีการติดต่อกันโดยตลอด เช่น มาลา
คำจันทร์, จำลอง ผึ้งชลฉัตร, ชาติ กอบจิตติ, ศิลา
โคมฉาย, วีระศักดิ์ ชุขน์ฉินทร์ คำสิงห์ ศรีนอก
ทุกคนยังร่วมกิจกรรมกันตลอด

วัฒน์ เล่าว่าคนเดือนตุลาฯจะสามารถเป็น
แกนนำในการแก้ไขวิกฤตที่เกิดขึ้นในสังคมทุก
วันนี้ได้ เพราะคนรุ่นเดือนตุลาฯเป็นกลุ่มที่มี
เพื่อนที่เคยได้ร่วมผ่านชะตากรรมร่วมกันมาก
ที่สุด ถึงแม้จะไม่ได้ใกล้ชิดกันเป็นการส่วนตัว
แต่ทุกคนจะมีความผูกพัน ซึ่งเพื่อนไม่ได้หมายถึง
ถึงคนที่เป็นรัฐมนตรี ข้าราชการ นักธุรกิจ แต่รวม
ถึงคนเดือนตุลาฯทั่วประเทศเราจะสามารถเชื่อม
ร้อยความคิดและประสบการณ์ไม่แก้ไขปัญหา
ที่เกิดขึ้นได้

วัฒน์เล่าว่า เขาเป็นนักเขียนที่มีชื่อเสียง
เพราะใส่ใจแนวคิดของคนรุ่น 14 ตุลา ช่วงนั้น
ถือเป็นฤดูกาลแห่งความใส่ใจกับเรื่องของความ
คิด เขาเป็นดอกผลของ 14 ตุลาฯ เติบโตจาก
เหตุการณ์นั้นโดยตรง

"คนรุ่นใหม่ไม่ค่อยมีโอกาสได้รับอาหารทาง
ความคิด เพราะสังคมอยู่ในช่วงทุนนิยมเปงบาน
ดังนั้นจำเป็นต้องอย่างยิงที่คนรุ่น 14 ตุลาฯจะต้อง
ทำหน้าที่แจกจ่ายอาหารสมองให้ แบ่งปันอาหาร
และความคิดให้ เพราะคนรุ่นผมก็ได้รับจากคน
รุ่นศรีบูรพา และ เสนีย์ เสาวพงศ์ เช่นกัน"

ปัจจุบันวัฒน์มีชีวิตที่คลุกคลีกับวงการนำ
หมึก พร้อมกับผันตัวเองไปเป็นเกษตรกรโดย
ลงทุนทำไร่ เลี้ยงไก่ เป็ดและปลา ในจังหวัด
กาญจนบุรี ซึ่งทำให้สามารถเข้าใจสภาพปัญหา
ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรทั่วประเทศได้และหากการ

จากความ "ไม่กลัว" สู่อการปฏิวัติสันติ

ไม่ว่าจะเป็น 14 ตุลา 16 หรือ 6 ตุลา 19 จนมาถึง พฤษภาทมิฬ เราได้สูญเสียวีรชน
ผู้มีจิตใจที่กล้าหาญและเสียสละเพื่อประเทศไทยไปมากพอแล้ว มีการเช่นฝาดคนไทยด้วย
กันเองอย่างโหดร้าย และนับว่าเป็นความเหี้ยมโหด รุนแรงอย่างที่สุดที่เคยมีมาใน
ประวัติศาสตร์ ต่อแกปัญหาประเทศไทย

ปฏิวัติสันติ นอกจากจะไม่ใช้ศาสตราวุธใดๆ แล้ว ยังอยู่ในความมุ่งหมายแห่ง
รัฐธรรมนูญและเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ใจอันเป็นการชอบด้วยกฎหมายด้วยประการทั้ง
ปวงแล้ว ยังมีถืออิงสาตามลักษณะพิเศษประจำชาติไทย ประการหนึ่งใน 3 ประการ คือ

- 1. รักความเป็นไทย (love of Assimilation)
- 2. อหิงสา (Non-violence)
- 3. ผู้จักประสานประโยชน์ Power of Assimilation)

ภายใต้่อหิงสาธรรมของพระพุทธศาสนา อันเป็นศาสนาประจำชาติมาแต่บรรพกาล
รวมความก็คือปฏิวัติด้วยอหิงสา โดยเฉพาะคือ ปราศจากศาสตราวุธ ปราศจากความรุนแรง
และการเบียดเบียน ตามวิถีทางประชาธิปไตย ถูกกฎหมายและเปิดเผย

ปฏิวัติสันติด้วยอหิงสา มีอาวุธที่จำเป็นอย่างเดียวนคือ ความไม่กลัว (Fearlessness)
ปราศจากอาวุธนี้แล้วไม่สามารถปฏิวัติสันติได้

แม้ว่าการเข้าถึงความไม่กลัวจะมีหลายคติ ไม่ว่าจะเอาทางพุทธ ก็คือการเข้าถึงพระ
รัตนตรัย ว่าเป็นที่พึ่งเห็นอริยสัจสี่ ด้วยปัญญาอันชอบ คือทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ด้วย
ปัญญาอันชอบ อันจะมีผลให้สละการยึดถือตนแล้วความกลัวที่ครอบงำอยู่ก็จะสลายหายไป
คติอื่นอาจถือเอาการเข้าถึงพระผู้เป็นเจ้าของเป็นเจ้าเป็นวิधिขจัดความกลัวสกลสตาพยกรณทั้งหลาย
อาทิ พระเยซูคริสต์ พระนบีมูฮัมหมัด ล้วนแล้วแต่สอนความไม่กลัว

มหาตมะ กานธี ถือเอาคติแห่งภควัดิตตา เช่นเดียวกับสวามี วิศวหนณะ ซึ่งเรียกร้อง
ให้กลับไปสู่อุปนิษั โดยประกาศว่า"ถ้าจะมีบาปสักอย่างในโลกนี้ บาปนั้น คือ ความกลัว
จงหลีกเลี่ยงความกลัวทุกอย่างไปให้พ้น ความกลัวคือบาป ความกลัวคือความตาย ทำไม
คนเราจะต้องกลัวสิ่งต่างๆ ด้วยเล่า"

ใครจะยึดถือคติใดก็สุดแท้แต่อัธยาศัย ขอแต่ให้ขจัดความกลัวออกไปและบังเกิด
ความไม่กลัวเข้ามาแทนที่ เป็นใช้ได้ทั้งสิ้น แต่ไม่เห็นความกล้า ส่วนความไม่กลัวนั้น นอกจาก
จะเป็นการแสดงออกความกล้าทางกายแล้ว ยังปราศจากความกลัวทางใจเป็นสิ่งสำคัญด้วย

ที่สำคัญกว่านั้นความไม่กลัวยังสามารถผลิตคุณสมบัตินับตั้งตามทั้งปวงซึ่งเป็นสิ่งจำเป็น
สำหรับการปฏิบัติภารกิจเพื่อประเทศไทย ประชาชน และมนุษยชาติ

การใช้ศาสตราวุธเป็นเครื่องหมายแห่งความกลัว การไม่ใช้ศาสตราวุธเป็นเครื่องหมาย
แห่งความไม่กลัว แม้การสะสมศาสตราวุธ ตั้งแต่หนึ่งสัดก็จนถึงขีปนาวุธข้ามทวีป ก็เพราะ
ถูกความกลัวครอบงำ เขารู้ว่าอาวุธนิวเคลียร์เป็นที่พึ่งเช่นเดียวกับผู้ที่ถือเอาภูเขา ดินไม้ หรือ
เจดีย์เป็นที่พึ่งนั่นเอง

ประเทศไทยตกอยู่ในความเสื่อมโทรมประชาชนชาวไทยตกอยู่ในความทุกข์เพราะถูก
ความกลัวครอบงำทั้งๆ ที่รู้ว่าต้นเหตุแห่งความเสื่อมโทรมและความทุกข์คือระบอบเผด็จการ
และรู้ว่าการปฏิวัติสันติคือทางแห่งความเจริญของประเทศชาติและความสุขของประชาชน
แต่ก็ยังคงกลัวระบอบเผด็จการเช่น กลัวพรรคการเมือง กลัวรัฐบาล กลัวรัฐสภา กลัวคนใน
ราชการ กลัวหัวคะแนน กลัวนายทุน กลัวนายเงิน กลัวทหาร กลัวตำรวจ กลัวคุกตะราง
กลัวถูกฆ่าเป็นต้น ในขณะที่เดียวกันก็กลัวการปฏิวัติเพื่อยกเลิกระบอบเผด็จการเพื่อสถาปนา
ระบอบประชาธิปไตยทั้งๆ ที่การปฏิวัตินั้นเป็นการปฏิวัติสันติซึ่งไม่มีการทำผิดกฎหมายใดๆ
ทั้งสิ้น

สถานการณ์เช่นนี้จะแก้ไขได้ก็ด้วยการปฏิวัติสันติ ด้วยวิธีการอหิงสา เพราะความไม่
กลัวคือหัวใจของอหิงสาปฏิวัติสันติ เป็นเหตุให้บุคคล หมู่คณะและประเทศชาติมีความ

ประการใดเลย ว่า

"โครงสร้างก็เป็นส่วนสำคัญ ที่ทำให้อะไรๆหลายๆอย่างในประเทศนี้มันไปไม่ค่อยได้ รัฐบาลนี้ในช่วงหกเดือน เราเริ่มต้นทำเรื่องการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และก็เป็นการปูพื้นฐานในระยะยาว ปัญหาเรื่องโครงสร้างและการแก้ปัญหาในระยะยาวของประเทศมันต้องใช้เวลา สิ่งที่รัฐบาลกำลังทำคือการพยายามระดมความเห็น ให้มีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงระบบระเบียบราชการ แต่ก็ยังมีบางส่วนที่ไม่เข้าใจ

นี่ยังไม่ได้พูดว่ารัฐบาลชุดนี้ขึ้นมาหนักกดของทุกๆ ด้าน บนซากปรักหักพังที่รัฐบาลเดิมๆ ทำทิ้งไว้ด้วยซ้ำไป ฝ่ายค้านมาวิพากษ์วิจารณ์ว่าทำไมไม่ทำอะไรจริงๆ แล้ว ที่ผ่านมา 3-4 ปีคุณไม่เคยทำ ก็เป็นผลพวงจากสิ่งที่เขาทำไว้แต่เก่าก่อนทั้งสิ้น ก็ต้องค่อยๆ แก้ไขกันไป

14 ตุลา 16 มาถึงวันนี้ก็เกือบ 30 ปีแล้ว ถามว่ามันเปลี่ยนแปลงไหม ต้องตอบว่ามันเปลี่ยนแปลง มันไม่เหมือนเดิม ถ้าเราไปดูเมื่อปี 16 อำนาจทางเศรษฐกิจการเมืองมันรวมอำนาจอยู่ที่คนกลุ่มหนึ่ง ของคนไม่กี่ตระกูลที่ได้ประโยชน์ตรงนั้น อยากรจะใช้เฮลิคอปเตอร์ไปล่าสัตว์ก็ทำได้ แต่ว่าวันนี้มันไม่ใช่ วันนี้คนที่เข้ามาอยู่ตรงนี้มีบทบาทมากขึ้น มีส่วนทำให้อำนาจกระจายออกไป ก็ต้องถือว่ามากขึ้น

ในยุคสมัยนั้นมันไม่ได้มีอะไรมากมายไปกว่าพื้นฐานในการรักษาความชอบธรรมและรักประชาธิปไตย เราอยากให้มีประชาธิปไตย เราอยากให้เสียงของเราได้รับการพิจารณาตามหลักสิทธิในระบอบประชาธิปไตย"

เมื่อมาถึงจุดนี้หรือจุดที่คนเดือนตุลาเข้ามา มีอำนาจ เติบโตขึ้นในสังคม จิตวิญญาณของคนเหล่านั้นเปลี่ยนแปลง หรือสะตูดุดหลุดลงอย่างไรหรือไม่ ภูมิธรรม อธิบายยาวว่า

"ถ้าดูจิตวิญญาณของคนในกลุ่มนี้มันไม่หยุดมันยังมีอยู่เต็มเปี่ยม มันมีอยู่ทั่วไปในสังคม และก็อยู่ในหลายวงการ แต่ถ้าคุณไปดูตรงที่กับบุคคลมันดูไม่ได้ทั้งหมด และสถานะของแต่ละคนก็แตกต่างกันไป คนดี คนควยโอกาสคนแสวงหาประโยชน์ คนคิดถึงส่วนรวมมันก็ปะปนกันอยู่ในสังคม ในทุกสังคม

ผมเชื่อว่าคนในยุคสมัยที่ผมเป็นนิสิตนักศึกษาในช่วงปี 16-19 มันไม่ได้มีเฉพาะพวกนักศึกษาที่ปรากฏชื่อและเห็นตัว คนที่เติบโตในยุคนี้ก็มีหลายๆ คนเวลานี้เป็นประชาชนผู้เฝ้าดู เขาอยากเห็นสิ่งดีๆ งามๆ ในสังคมนี้มาก สังคมมันมีองค์ประกอบของคนเหล่านี้ขึ้นมา ทุกครั้งที่ผมเรื่องราวเกิดขึ้นหรือมีสิ่งไม่ดีเกิดขึ้น คนเหล่านี้ก็พร้อมที่จะออกมาพูดออกมาแสดงความ

คิดมา เอาปัญหาที่เราประสบมา เราคือผู้ถูกกระทำมาก่อน ซึ่งตรงนี้คือพลังที่ต้องการจะแก้ปัญหาด้วยจิตวิญญาณเท่านั้นเอง มันเป็นปัญหาที่แก้ยากมากแม้แต่เรื่องความไม่เป็นธรรมของเกษตรกร เช่นกลไกตลาด ราคา เรื่องของการกระจายทรัพย์สิน

ต้องยอมรับว่าเมื่อพรรคไทยรักไทยมาบริหารประเทศ เมื่อผมเข้ามาในตำแหน่งรัฐมนตรี เราได้เห็นปัญหามันมากขึ้น มวลมันใหญ่มาก ต้องผลักดันการแก้ปัญหาผ่านโครงสร้างหลายๆ ครั้งเราก็รู้ว่ามันไม่ง่าย แต่เราจะไม่ทำที่ไม่ได้ก้าวแต่ละก้าวมันยากแสนยาก แต่ก็ต้องทำ"

นอกจากนี้ประเด็นที่ยืนยันด้วยน้ำเสียงหนักแน่นว่าการเข้ามาของเขาไม่ได้ยึดติดกับตำแหน่งหน้าที่หรืออำนาจอะไรในพรรคไทยรักไทย

"เปลี่ยนเป็นใครก็ได้ ถ้ารับแนวคิดที่รับแนวทางนี้ไปทำ และให้เราเป็นส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางและรัฐนาวานี้ไปทำ แต่ในอดีตไม่เคยมีพรรคการเมืองพรรคไหนเปิดโอกาสให้พวกเราเข้าไปทำได้ขนาดนี้ ถึงหัวหน้าพรรคจะเป็นนายทุนแต่ก็รับฟังวิธีการแก้ปัญหา และแนวคิดของเรา เราเข้ามาเป็นนักการเมือง เป็นรัฐมนตรีไม่ต้องการที่จะมาทำงานแค่นั้น มาเซ็นแฟ้มแล้วกลับบ้านแค่นั้น"

ถ้าจะพูดถึงในฐานะอดีตคนเดือนตุลา ประเด็นนี้ มองว่า คนเดือนตุลาฯ ก็เหมือนกับมนุษย์คนอื่นๆ ทั่วๆ ไป การต่อสู้ในเหตุการณ์ 14 ตุลา ที่ดูเหมือนว่าจะชนะ แต่หลังเหตุการณ์ 6 ตุลาแล้วทุกคนก็ต้องถูกลอบฆ่า การเป็นผู้ร้ายทางสังคม ทำให้หนักศึกษาในยุคนั้นมีวิธีคิดที่แตกต่างกันมันไม่ใช่หนักศึกษาเท่านั้น แต่เป็นคนในยุคนั้น คนมากมายทั้งประเทศ ส่งผลมาถึงการทำงานคนเหล่านี้มันก็จะจิตใจที่เสียสละมาก อยากรจะช่วยเหลือสังคม มีความคิดค่อนข้างจะแตกต่าง และสามารถสร้างวิธีที่แตกต่างๆ ในการทำงานได้

"ปัจจุบันนี้สถานการณ์มันคลี่คลายไปมาก แต่จะคาดหวังว่าสังคมจะเปลี่ยนแปลง หรือจะแก้ปัญหาสังคมอย่างพลิกฝ่ามือ จากมืดมาเป็นขาว นี่คือการความคิดที่ไม่จริง ไม่มีอะไรในโลกที่จะเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกฝ่ามือ กระบวนการที่แก้ไขทางการเมืองบางที่ช่วยอายุคนก็ยังแก้ไขไม่ได้ อย่างผมตั้งแต่ 14 ตุลา ก็ยังมีอะไรที่จะต้องทำอีกมาก พวกเรามีความรู้สึกอยู่ในทุกกลุ่มที่เราอยากจะทำชาติดีไว้ทุกชุดไปให้ได้ ครั้งนี้ก็เช่นเดียวกัน"

นอกจากนี้ผมมองจากอดีตคนเดือนตุลา คนอื่นๆ ที่แม้ไม่ได้เข้าไปนั่งอยู่ในระบบการเมือง

แล้วเมฆทุกคน คนเดือนตุลาที่ลมเหลวเหลือรอดก็มี ก้าวหน้าก็มี รถชนตายข้างถนนก็มี เป็นบ้าก็มี พุงด่าอย่างก็ถือเป็นมนุษย์ปฏุขาน คนธรรมดาคนหนึ่ง มันก็มีลักษณะอย่างนี้

"มีลักษณะพิเศษไหม ความพิเศษของคนเดือนตุลา คือ ต่อสู้ร่วมกัน แต่ปัจจุบันนี้ทุกคนก็ดำเนินตามชีวิต และ แนวทางของแต่ละคน อย่างเท่าที่สะดวกถ้าหากอุดมการณ์ที่เคยมีอยู่หรืออดีตที่เราผูกพันกันเพื่อต่อสู้ในสังคม ก็น่าจะ เป็นประโยชน์ต่อสังคมปัจจุบัน อย่างน้อยก็จุดประกายให้สังคม ทำให้คนเดือนตุลามาเปลี่ยนแปลงสังคม ถ้ามองในด้านเจตจำนง ผมคิดว่า พวกเราไม่เจตจำนงที่ดี แต่ถ้าเจอในสังคมจริงอีกเรื่องหนึ่ง ถ้าถามว่าเป็นไปได้ไหมที่ทำให้สังคมเดือนตุลาดีขึ้น ในแง่ความหวังเป็นอย่างนั้นอดีตเราเคยต่อสู้เพื่อความเป็นธรรม อันนั้นเป็นเจตจำนงในอดีต แต่ปัจจุบันคนเดือนตุลา เป็นเพียงคนกลุ่มหนึ่งในสังคมเท่านั้น แต่ในสังคมไทยอาจมีอีกหลายกลุ่ม ผมเองก็อยากให้ช่วยกัน ปรารถนาที่จะให้สังคมดีขึ้น จะคนเดือนตุลา หรือไม่ ไม่ใช่ปัญหา ผมก็สนับสนุน และ ยินดีอย่างมาก

"การคาดหวังว่าจะทำได้ใหม่ เป็นอีกเรื่องหนึ่ง แทนที่จะคาดหวังผมอยากมองว่ามาช่วยกันทำดีกว่า สังคมดีต้องช่วยกันสร้าง ผมคิดว่าส่วนหนึ่งปัญหาหลักในการเมืองอำนาจอยู่ในมือรัฐสูงเกินไป และ จะทำยังไงให้ประชาชนตื่นตัว และคนไม่มีความรู้ใช้อำนาจไม่ได้

สุธาชัย เล่าต่อว่า คนเดือนตุลา ที่มีชีวิตอยู่และทำงานเพื่อสังคมมีอยู่จำนวนมาก ส่วนหนึ่ง ที่ไปเป็นอาจารย์ตามมหาวิทยาลัยต่างๆ ก็มี ธงชัย วิจิตรกุล ปัจจุบันสอนที่ มหาวิทยาลัยวิศเวาเนซึล ประเทศสหรัฐอเมริกา หรือ อย่าง ธรรมวิทย์ เทิดอุดมธรรม, ณรงค์ เพชรประเสริฐ หรือ สังคีต พิริยธรรรงค์ ก็ เป็นอาจารย์ เศรษฐศาสตร์จุฬาฯ

"การคาดหวังว่าจะทำได้ใหม่ เป็นอีกเรื่องหนึ่ง แทนที่จะคาดหวังผมอยากมองว่ามาช่วยกันทำดีกว่า สังคมดีต้องช่วยกันสร้าง ผมคิดว่าส่วนหนึ่งปัญหาหลักในการเมือง อำนาจอยู่ในมือรัฐสูงเกินไปและจะทำยังไงให้ประชาชนตื่นตัว และคนไม่มีความรู้ใช้อำนาจไม่ได้

"สุดท้ายผมคิดว่าทุกคนอยากทำสิ่งที่ดี แต่ในทางปฏิบัติจะทำได้แค่ไหน และ อีกด้านหนึ่งเขาเคยต่อสู้เพื่อความเป็นธรรมมาเต็มร้อย แต่ผมก็คิดว่าใครทำได้แค่ไหนก็ต้องยอมรับกัน ทำได้ 20 ก็ 20 ตรงนี้มันวัดว่า คนตุลาเป็นอย่างไหนๆ อย่างนี้ หรือ ถ้าจะเช็กไม่ได้ดีกว่ากันเป็นพิเศษ คนกลุ่มอื่นๆ ก็เป็นอย่างนี้ได้ ก็หมายถึง

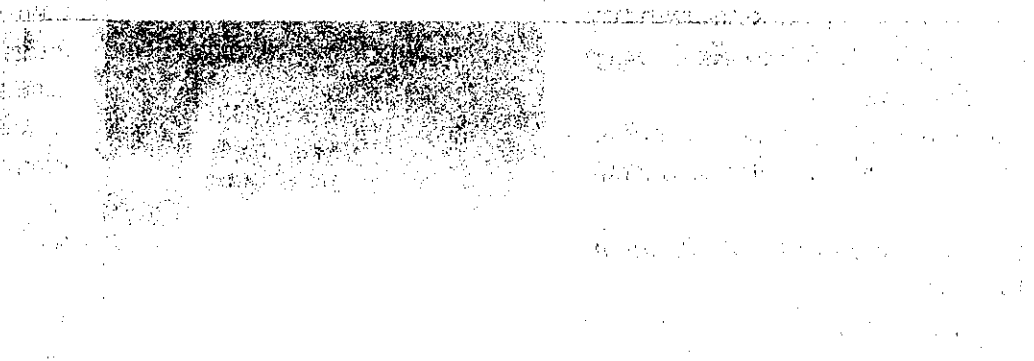
ของานเ
ความคิด
ความแข็ง
สุธา
ด้านการ
โครงการ
ประชาชน
เดือนตุลา
ทุกโรค
ริบัตย์ที่
เจ้าของแ
เงินหลาย
"มีน ลาภ
ว่าชนบท
ผมทำกา
กระทบแ
ก็ยังอยู่ไ
ตุลา
คน
มาก เช่น
ทนายศ
ตั้งแต่ปี
เศรษฐกิจ
ตะวันออก
สมาคมน
นายกส
เกตุทัต
สุธา
เอกชน
เอกชน
ตุลาฯที่
พุ่มชชา
มีจำนวน
วุฒิสภา
กินวัฒ
"ส
นั้นมันจ
บางคน
จะถูกกร
ข้าราชการ
เรามีคว
เป็นข้าราชการ
๗
2 เท่า
คนคา
และ ๓
แล้ว
จึงวนอ
เขาต่อ

แนวคิด
เป็นน้ำ
ธรรมดา
ของคน
นี้ทุกคน
แต่ละคน
อยู่หรือ
ก็น่าจะ
เอาก็จุด
เปลี่ยน
ว่า พวก
มจริงอีก
ให้สังคม
นั้นอดีต
นั้นเป็น
เดือนตุลา
แต่ใน
อยากให้
จะคนคือ
สนุน และ
ในอีกเรื่อง
ว่ามาช่วย
ผมคิดว่า
อยู่ในมือ
าชนตื่นตัว
า ที่มีชีวิต
มาก ส่วน
ล้วยต่างๆ ก็
วิทยาลัยวิชา
หรือ อย่าง
ชระประเสริฐ
ป็นอาจารย์
เป็นอีกเรื่อง
องว่ามาช่วย
ง ผมคิดว่า
ว่ามาช่วยใน
ชาชนตื่นตัว
ากทำสิ่งที่ดี
ละ อีกด้าน
มมาเต็มร้อย
องยอมรับกัน
ตุลาเป็นอย่าง
เด็กว่ากันเป็น
นี้ได้ ก็หมาย

จึงงานหนักซึ่งหนักหน่วงที่สุดสามารถบรรลุผล
ความคิดให้เป็นรูปธรรมได้จะช่วยให้เกิดสังคมเกิด
ความแข็งแกร่งในระดับหนึ่ง
ส่วน **กฤษฎกพล ศิริสัมพันธ์** นักธุรกิจ
ด้านการส่งออกและนำเข้า ให้ความเห็นเห็นว่า
โครงการหลายโครงการที่เอาเงินไปช่วยเหลือ
ประชาชนในระดับรากหญ้า มาจากความคิดคน
เดือนตุลา ไม่ว่าจะเป็นโครงการ 30 บาทรักษา
ทุกโรค หรือ กองทุนหมู่บ้าน ต่างกับประชา
ธิปไตยที่ทุ่มเงินกับเจ้าของบริษัท เจ้าของห้าง
เจ้าของแบงก์ แต่ถ้าเศรษฐกิจสังคมไทยต่ำกว่านี้
เงินหลายหมื่นล้านคงจะจมหาย ก็ถ้าเหตุการณ์
'บิน ลาเดน' เกิดในช่วงประชาธิปไตยอยู่ ผม
ว่าชนบทแม่ไม่หมดแล้ว เห็นได้ชัดตอนในเคยๆ
ผมทำการค้าอยู่ ผมรู้ว่า ยอดขายต่างจังหวัดไม่
กระทบเลย เศรษฐกิจดาวรุ่งยังไป ประชาชน
ก็ยังอยู่ได้ นีคือ ผลพวงความคิดของคนเดือน
ตุลา
คนเดือนตุลาที่ประสบผลสำเร็จมีจำนวน
มาก เช่น อนุพงษ์ พงษ์สุวรรณ ปัจจุบันเป็น
ทนายความ อดีตเป็นนักโทษการเมือง ติดคุก
ตั้งแต่ปี 2519 ออกจากคุก 2521 เสถียร
เศรษฐศิษย์ เป็นนักธุรกิจ เจ้าของบาร์เยอรมัน
ตะวันออก ยิ่งเกียรติ เหล่าศรีศักดิ์กุล นายก
สมาคมเครื่องหนังไทย สุวดี จงสถิตย์วัฒนา
นายกสมาคมหนังสือแห่งประเทศไทย ณรงค์
เกตุทัต เป็นเจ้าของมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
ส่วนคนเดือนตุลาที่ทำงานในองค์กร
เอกชนมีมากกว่าสาขาอาชีพอื่นเพราะองค์กร
เอกชน 400 แห่ง 90% ของแกนนำจะเป็นคนเดือน
ตุลาทั้งนั้น เช่น วิไล ตันติวิทยานิติทักษณ์ เดช
พุมศชา ศรีสุวรรณ วรรณขจร ส่วนนักการเมือง
มีจำนวนไม่น้อย เช่น มาลีรัตน์ แก้วก่า สมาชิก
วุฒิสภา สมเกียรติ อ่อนวิมล ดร.เจริญ คันธวงศ์
ทิววัฒน์ มฤคพิทักษ์
"ส่วนหนึ่งก็ต้องยอมรับว่า การเมืองช่วง
นั้นบังคับให้เกิด มีคนบางกลุ่มเกิดในช่วงตุลา
บางคนมาเป็นรัฐมนตรีได้ แต่เขาก็ต้องระวังว่า
จะถูกระบบเดิมกลืนเข้าไป เช่น การพบกับ
ข้าราชการ ก็จะคิดแบบราชการ คล้ายๆ กัน พวก
เรามีความคิดก้าวหน้าแต่ถ้าไม่ระวังตัวก็จะกลายเป็น
ข้าราชการเหมือนคนอื่น
เพราะฉะนั้นคนเดือนตุลาต้องระวังตัวเป็น
2 เท่า ถ้าจะเป็นส.ส. หรือนักการเมือง เพราะ
คนคาดหวังไว้เยอะ คุณเคยมีความคิดก้าวหน้า
และ เคยวิพากษ์วิจารณ์ระบบการเมืองไทยมา
แล้ว คุณน่าจะเปลี่ยนแปลงมากกว่าอยู่ใน
วังวนอำนาจ และ ผลประโยชน์ ผมเชื่อว่าพวก
เขาต้องระวังตรงจุดนี้" ■

สันติสุขและมีสันติภาพ ในขณะที่เดียวกันจะสามารถป้องกันปฏิวัติรุนแรงและปฏิกรยา
การใช้ศาสตร์อาวุธจะมีผลสำเร็จก็เป็นเพียงชั่วคราว และแม้ว่าจะมีความเจริญรุ่งเรืองก็
เป็นเพียงผิวเผินแต่จะพินาศย่อยยับในที่สุดเพราะความรุนแรงทั้งหลายไม่ว่าจะเป็นของฝ่าย
ปฏิวัติหรือของฝ่ายปฏิกิริยาถือส่งเสริมความกลัวของมนุษย์
ระบอบเผด็จการรัฐสภานั้นวันนี้ตกต่ำและทรูรอนอย่างที่สุดแล้ว ภายใต้องค์กรเหล่า
นี้ไม่ว่าจะ ส.ส. หรือส.ว. ก็ต่างเป็นคนดีด้วยกันทั้งนั้น สถาผู้แทนราษฎรไทยก็เป็นที่รวมของ
คนดี โดยเฉพาะรัฐมนตรีผู้สมควรแก่ตำแหน่งทั้งปวง แต่คนดีที่อยู่ภายในองค์กรภายใต้
ระบอบเผด็จการรัฐสภา นอกจากจะไม่สามารถแก้ปัญหาอะไรได้แล้ว ยังจะเป็นเครื่องมือของ
ระบอบเผด็จการที่จะนำประเทศชาติไปสู่ความล่มจมโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวอีกด้วยความผิดอยู่
ที่ระบอบเผด็จการ
เหตุที่บุคคลในองค์กรภายใต้ระบอบเผด็จการ สนับสนุนค้ำจุนระบอบเผด็จการนั้น
เพราะถูกความกลัวครอบงำ แม้ว่าจะเป็นชาวพุทธก็ไม่ถึงพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งอย่างแท้จริง
จึงไม่เห็นหรือรังสีด้วยปัญญาอันชอบและไม่สามารถสลัดความยึดถือตนและระบอบเผด็จการ
นั้นไม่ว่าในรูปใดๆ เป็นระบอบเพื่อประโยชน์ส่วนตน มิใช่ระบอบเพื่อส่วนรวม ผู้ไม่สลัดความ
ยึดถือตนจึงกลัวว่าระบอบเผด็จการจะสิ้นสุดจึงเกิดความกลัวอย่างรุนแรงต่อการปฏิวัติสันติ
ความกลัวอย่างรุนแรงนำมาซึ่งความทุกข์แสนสาหัส
ไม่ว่าจะขจัดความกลัวด้วยคดีใดๆ โดยเฉพาะพุทธคดี ถ้าขจัดความกลัวได้จริง ความ
ไม่ยึดถือตนย่อมจะบังเกิดขึ้นอย่างเป็นไปเอง และเมื่อสลัดความยึดถือตนออกไปแล้ว ความ
รักผู้อื่นก็จะบังเกิดขึ้นอย่างเป็นไปเองเช่นกัน ผู้ปราศจากความกลัวจึงเป็นผู้ที่มีความเมตตา
กรุณาอย่างไม่ชอบเขตแดนนั้นการปฏิวัติด้วยอหิงสาจึงไม่เพียงแต่เป็นการปฏิวัติทางการเมือง
เศรษฐกิจ ทางสังคม ทางวัฒนธรรมเท่านั้น หากยังเป็นการปฏิวัติลักษณะนิสัยจิตใจมนุษย์
อีกด้วยทำให้มนุษย์บรรลุถึงความ เป็นมนุษย์อย่างสมบูรณ์ฉะนั้นการปฏิวัติสันติด้วย
อหิงสาคือ มนุษย์ปฏิวัติหรือการปฏิวัติมนุษย์ (Human Revolution) นั่นเอง
นักคิดในประวัติศาสตร์สมัยใหม่พากันไฝฝั้นถึงความสำเร็จของการปฏิวัติมนุษย์ที่แรก
ฝากความหวังไว้กับการปฏิวัติประชาธิปไตยต่อมาฝากความหวังไว้กับการปฏิวัติคอมมิวนิสต์
แต่ความหวังก็ยิ่งลางเลือน เพราะแม้การปฏิวัติ 2 ชนิดนั้นจะมีผลสำเร็จในการปฏิวัติวัตถุ
แต่ก็ไม่ผลสำเร็จในการปฏิวัติทางจิตใจ เพราะทั้งการปฏิวัติประชาธิปไตยและการปฏิวัติ
คอมมิวนิสต์ที่มีมาในประวัติศาสตร์สมัยใหม่ส่วนมากที่สุดเป็นการปฏิวัติรุนแรง มหาปฏิวัติ
ฝรั่งเศส (Great French Revolution) คือตัวอย่างของความรุนแรงสูงสุดในการปฏิวัติ
ประชาธิปไตย มหาปฏิวัติสังคมนิยม (Great Socialist Revolution) ในรัสเซีย รวมกับการ
ปฏิวัติของพรรคคอมมิวนิสต์ในจีน ในอินโดจีน และอื่นๆ ก็มีความรุนแรงไม่หยอกว่าการ
ปฏิวัติประชาธิปไตยทั่วโลก แม้ว่าการปฏิวัติประชาธิปไตยจะมีการปฏิวัติสันติอยู่บ้าง ก็น้อย
ที่สุด ที่เด่นชัดคือในอินเดีย เมื่อการปฏิวัติที่แล้วมาเป็นภาคปฏิวัติรุนแรง เป็นส่วนมากที่สุด
จึงมีผลแต่ในทางเปลี่ยนแปลงวัตถุ ไม่มีผลในทางการเปลี่ยนแปลงจิตใจ การปฏิวัติมนุษย์
จึงไม่ประจักษ์เป็นจริงขึ้นได้
ความเจริญถึงยุคอวกาศ ยุคนิวเคลียร์ ยุคคอมพิวเตอร์ ยุคสหประชาชาติ แต่ความ
เจริญทางจิตใจยังไม่ถึงยุคมนุษย์ธรรมเลย
การปฏิวัติด้วยอหิงสา โดยเฉพาะเป็นอหิงสาตามหลักธรรมในพระพุทธศาสนา ซึ่ง
ขจัดความกลัวด้วยการเข้าถึงพระรัตนตรัย พร้อมด้วย การเห็นอริยสังคีตด้วยปัญญาอันชอบ
มีผลให้สลัดความยึดถือตน นีคือความไม่กลัวอย่างยิ่ง ซึ่งจะเป็นอาวุธคมกล้าฝ่าฝันไป
บรรลุความสำเร็จของการปฏิวัติมนุษย์
การพูดว่าภาระกิจของของคนไทย ไม่เพียงเพื่อแก้ปัญหาประเทศไทยและประชาชน
ไทยเท่านั้น หากยังเพื่อแก้ปัญหาโลกและมนุษยชาติด้วยนั้น ไม่ใช่พูดอย่างเหินห่าง ก็
เพราะการปฏิวัติในประเทศไทยปัจจุบันจะเป็นแห่งเดียวในโลกที่เป็นมนุษย์ปฏิวัติ ใน
ขณะที่การปฏิวัติประชาธิปไตยในประเทศเสรีนิยมทั้งหลายที่ผ่านมา 300 กว่าปี เป็นการ
ปฏิวัติรุนแรง ซึ่งขัดต่อมนุษย์ปฏิวัติ แล้วจะมีผลได้การพัฒนาถึงขั้นมหาอำนาจอภิมหา
อำนาจแคว่ก็ตาม ■

ฉีกรูปการศึกษา งูที่ศตัวเพื่อการสอน

บันใจ 2 ตอ...สุนใจ 2 เท่าตลอดเส้นทาง
ด้วย DOUBLE WARRANTY
ยางไม่ถึงคุณภาพ
ยางเป็นแพลเมื่อไหร่...

เปลี่ยนเป็นเปลี่ยน!

คนในกระแส

'หมอมิ่ง-พีอ้วน' 2 แกมหน้า 'คนเดือนตุลา' ผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จของ 'ทักษิณ'

ตลอดสัปดาห์นี้นักเคลื่อนไหว เรียกร้องประชาธิปไตยถือว่ามีความสำคัญยิ่ง เพราะเป็นห่วงที่ให้รำลึกถึงเหตุการณ์การต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยเมื่อเกือบ 30 ปีก่อน คือ 6 ต.ค. 19 และ 14 ต.ค. 16

รำลึกเหตุการณ์แล้วจะไม่พูดถึง "คนเดือนตุลา" ก็ดูขาดๆ ถ้าจะถามถึงคนเดือนตุลาในความนึกคิดของคนทั้งหลาย เชื่อว่าภาพที่ปรากฏน่าจะคล้ายคลึงกัน คือ ภาพของนักศึกษาที่ต่อสู้เผด็จการจนต้องเข้าป่ากับภาพของนักการเมืองและอาจารย์นักวิชาการที่มีชื่อเสียงในปัจจุบัน

ถึงวันนี้อดีตของนักศึกษาเหล่านี้ ต่างยังคงเกี่ยวข้องกับการเมือง แต่เป็นในลักษณะที่แตกต่างกันไป บางคนวางบทบาทของตัวเองในฐานะอาจารย์ที่วิพากษ์วิจารณ์การเมือง นักการเมืองที่เป็นเพื่อนเดินเข้าป่า

น.พ.พรหมินทร์ เลิศสุริย์เดช เลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ความคิดทางสังคมการเมืองของเลกสรรค์ ประเสริฐกุล

© พับราภา ตันตราจิน

ลงวนลิขสิทธิ์ตาม พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537
ห้ามลอกเลียนแบบส่วนใดส่วนหนึ่งของหนังสือเล่มนี้
มิฉะนั้นจะถือว่าละเมิดลิขสิทธิ์และมีความผิดทางอาญา
พิมพ์ครั้งแรก มีนาคม 2556

EJEAS
PL 4209
S 46 P 53

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ
National Library of Thailand Cataloging in Publication Data
พับราภา ตันตราจิน.

ความคิดทางสังคมการเมืองของเลกสรรค์ ประเสริฐกุล.
- - กรุงเทพฯ : ประพันธ์สาส์น, 2556
376 หน้า.

1. ยุคการเมืองทางการเมือง, 1.ชื่อเรื่อง.
320.5
ISBN 978-616-510-483-8

ราคา 250 บาท

จัดพิมพ์โดย

บริษัท สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น จำกัด
668-676 ถนนจรัญสนิทวงศ์ เขตบางพลัด กรุงเทพฯ 10700
โทรศัพท์ 0 2435 1671-2, 0 2435 5789 โทรสาร 0 2434 6812
www.praphansarn.com

ผู้ก่อตั้ง : ตูพล เคะธาดา
คณะกรรมการบริหาร : พิสุทธิ เลิศวีไล, ทพ.อดิเรก ศรีวัดนวงษา,
ศักดิ์ชัย จิราธิวัฒน์, อาทร เคะธาดา
กรรมการผู้จัดการ : อาทร เคะธาดา
บรรณาธิการเล่ม : เวียง-วชิระ บัวลนธ์
ออกแบบปกและศิลปกรรม : เกียรติภูมิ แก้วปลั่ง, ปริญญา ประพันธ์
พิสูจน์อักษร : พิชญานาด ครองญาติ

จัดจำหน่ายโดย

บริษัท ซีเอ็ดยูเคชั่น จำกัด (มหาชน)
SE-EDUCATION PUBLIC COMPANY LIMITED
1858/87-90 ชั้น 19 อาคารทีซีไอเอฟ ทาวเวอร์ ถนนบางนา-ตราด
แขวงบางนา เขตบางนา กรุงเทพฯ 10260
โทรศัพท์ 0 2739 8000 โทรสาร 0 2739 8609 www.se-ed.com

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์มิตินันท์ ปากเกร็ด

www.praphansarn.com
สนับสนุนเว็บไซต์โดย

Bangkok Bank
ธนาคารกรุงเทพ

และเสนอความคิดเห็นได้มากกว่าฉบับอื่นๆ ที่เคยมีมา แม้ว่าจะยังมีข้อ
ถกเถียงอยู่หลายมาตรา แต่รัฐสภาก็ได้ผ่านร่างรัฐธรรมนูญนั้น ส่วนหนึ่ง
อาจเป็นเพราะประชาชนคาดหวังให้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่จะสามารถแก้ไข
ปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำในขณะนั้นได้

1997
ช่วงเวลาการปฏิรูปการเมือง ประเทศไทยประสบปัญหา
เศรษฐกิจตกต่ำอย่างหนักจนทำให้รัฐบาลต้องหันไปพึ่งพาเงินฟื้นฟูจาก
กองทุนการเงินระหว่างประเทศ อันเป็นผลสืบเนื่องให้ไทยต้องปฏิบัติ
ตามเงื่อนไขของกองทุน ซึ่งแฝงไว้ด้วยปรัชญาเสรีนิยมใหม่ที่ให้ความ
สำคัญกับระบบการค้าเสรีที่รัฐเข้ามาเกี่ยวข้องกับตลาดน้อยที่สุด มีการ
แปรรูปกิจการของรัฐให้ตกเป็นของเอกชนในรูปแบบการลงทุนกระจายหุ้น ใน
ส่วนของการเมืองนั้นกระแสของการบริหารราชการแบบเปิดให้ประชาชน
เข้ามามีส่วนร่วมเริ่มมีอิทธิพล พร้อมๆ กับกระแสคิดธรรมาภิบาล (Good
Governance) แนวทางเสรีนิยมใหม่ดังกล่าวทำให้รัฐไทยขาดอิสระในการ
บริหารจัดการ และการกำหนดนโยบายไปมาก การลอยตัวค่าเงินบาท
ทำให้บริษัทห้างร้านหลายแห่งต้องตกอยู่ในสภาพติดหนี้สิน ล้มละลาย
มีหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้จำนวนมาก เพราะค่าเงินบาทเมื่อเทียบกับเงิน
ดอลลาร์อ่อนตัวลงมากเกือบหนึ่งเท่าตัว และมีคนว่างงานเพิ่มขึ้น การที่
สภาพเศรษฐกิจตกต่ำเช่นนี้ ประชาชนจึงคาดหวังว่ารัฐธรรมนูญฉบับใหม่
จะสามารถแก้ไขปัญหาได้เพราะเชื่อว่าถ้าระบบการเมืองเข้มแข็ง เศรษฐกิจ
ก็ฟื้นฟูตามมา

เนื่องจากฝากความหวังไว้กับรัฐธรรมนูญฉบับเดียวอาจไม่
เพียงพอที่จะแก้ปัญหาด่างๆ ให้กับผู้ยากไร้ ในช่วงเวลาที่เศรษฐกิจตกต่ำ
นี้เอง เสกสรรค์ ประเสริฐกุล และเพื่อนได้ตั้งกลุ่มที่ชื่อว่า 'ประชาธิปไตย
เพื่อประชาชน (ปขป)' โดยมีสมาชิกได้แก่ ภูมิสัน โรจน์เลิศจรรยา แก้วสรร
อติโพธิ เสถียร เศรษฐสิทธิ์ ประสาร สินสวัสดิ์ ปรีดา ข้าวบ่อ วรการ
งามบุญสิน ธเนศวร์ เจริญเมือง วิชาศ เตชะไพบูลย์ กิรทัต หัตถิกุล ซึ่งถือ
ได้ว่าเป็นการกลับมาร่วมมือกิจกรรมทางการเมืองอีกครั้งของเสกสรรค์ในรูป
ของกลุ่มกดดันทางการเมือง หลังจากเคยเป็นสมาชิกสภาหน้าโดม และ

สหพันธ์นักศึกษาเสรีแห่งประเทศไทยเมื่อประมาณสามสิบปีที่ผ่านมา โดยกลุ่มประชาธิปไตยเพื่อประชาชน (ปขป) ตั้งขึ้นโดยมีหลักการเพื่อ

“สร้างความเข้มแข็งให้กับภาคพลเมือง พร้อมกับเตือนภัยทุนข้ามชาติที่แผ่เข้ามาพร้อมกับการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจ อันนำมาซึ่งกระแสบริโภคนิยมที่กระทบต่อวัฒนธรรมและจิตวิญญาณของปัจเจกบุคคลทางกลุ่มได้พบปะหารือเกี่ยวกับปัญหาบ้านเมืองมาตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2542 และเห็นพ้องต้องกันว่า ระบบประชาธิปไตยที่เป็นอยู่ได้ถูกบิดเบือนเจตนารมณ์ไปมาก จนกระทั่งกลายเป็นเครื่องมือแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวของคนบางกลุ่ม สาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดสภาพดังกล่าวมาจากความอ่อนแอในส่วนของประชาชน ซึ่งเมื่อมาสมทบกับกระบวนการทางการเมืองที่เน้นแต่การเลือกตั้ง ก็ยิ่งทำให้การเมืองกลายเป็นเรื่องของคนส่วนน้อย และคนส่วนใหญ่กลายเป็นฝ่ายรองรับการใช้อำนาจอย่างเฉื่อยเนือย เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว ทางกลุ่มของเราจึงเห็นว่า การเคลื่อนไหวทางการเมืองในภาคประชาชน น่าจะได้รับการส่งเสริมให้ขยายตัวยิ่งขึ้น เพื่อแสดงให้เห็นว่าระบบประชาธิปไตยนั้น จุดหมายจริงแท้อยู่ที่ประโยชน์สุขของประชาชน และการเลือกตั้งมิได้เป็นเพียงมติเดียวของเสรีภาพทางการเมือง หากอธิปไตยของปวงชนเป็นสิ่งที่ดำรงอยู่อย่างต่อเนื่อง และสมควรได้รับการยืนยันด้วยการเข้าร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ โดยประชาชนทุกหมู่เหล่า”¹²⁰

กิจกรรมของ ปขป คือการจัดเวทีเสวนาในชุมชนต่าง ๆ ตามแต่ละภูมิภาคเพื่อให้ประชาชนที่เข้าร่วมได้ถกเถียง แลกเปลี่ยนความรู้ถึงที่มาของปัญหาเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น ให้ประชาชนมีโอกาสได้ค้นหาที่มาของปัญหาและร่วมกันหาทางแก้ไข ซึ่งก็คือแนวทางการเมืองภาค

¹²⁰ <http://www.nokkrob.org/pxp/pxp/intro/introduction.htm>, 25 มี.ค. 50.

สุดสัปดาห์
มติชน

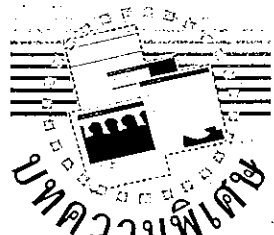
ฉบับประจำวัน 9-15 พฤษภาคม พ.ศ.2546 ปีที่ 23 ฉบับที่ 1186 ราคา 35 บาท

ฉบับหน้า-พบ
หน้า ฎา และป่าทราย'
พระราชนิพนธ์ล่าสุด
สมเด็จพระเทพฯ

2 ครั้ง 14 ตุลาคม
เทกเกอร์คื ประเสริฐจุฑา
ธีรยุทธ บุญมี
เบิกกลิ่นแห่ง 'ศรีบูรพา'

• เสกสรรค์ ประเสริฐกุล •

นับถึงปัจจุบัน ศรีบูรพา หรือ ท่านฤพล สายประดิษฐ์ ได้ผ่านโลกนี้ไปใกล้จะครบ 30 ปีเต็มแล้ว...

เนื่องจากท่านเป็นนักคิดเพื่ออิสรภาพของมนุษยชาติ และเป็นทั้งนักคิดนักเขียนที่ใช้คมปากกาขีดแสงสว่าง...

ถามว่า วิธีแห่งศรีบูรพา คืออันใด ในความเห็นของผม มันคือเส้นทางชีวิตที่ผนวกวิญญาณอิสระของบุคคลเข้ากับภารกิจปลดปล่อยประเทศชาติ...

และ... จากบุคคลมีชื่อของศรีบูรพาจนถึงวันนี้ เวลาได้ล่วงเลยมาหลายทศวรรษแล้ว สรรพสิ่งย่อมผันแปรไปตามเหตุปัจจัยต่างๆ...

แต่มีได้หมายความว่าทุกอย่างจะเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น และยังมีได้หมายความว่าวิถีของศรีบูรพาจะกลายเป็นเรื่องไร้ค่าและขาดค่านอกจากความเป็นจริง

ในทางตรงกันข้าม ถ้าเราพิจารณาสภาพที่โลกกำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบัน ก็ยังจะเห็นความจำเป็นที่ต้องเร่งสร้างสันติภาพและภาวะประชาธิปไตยในหมู่ชนผู้ขึ้นมาโดยดำน...

วิถีแห่งศรีบูรพา

ครอบครัวทางเศรษฐกิจโดยต่างชาติ ซึ่งนำไปสู่การกีดกันหรือสภาพและอาชีพโดยทางการเมืองของประเทศเรา

อย่างไรก็ตาม ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ สิ่งที่น่าห่วงที่สุดในความเห็นของผมเมื่อพูดถึงประการคือหนึ่ง ความเลื่อมใสทางจิตใจและจิตวิญญาณหรือมโนภาพของไทยจำนวนมาก

สอง สภาพที่เสื่อมสลายของสายใยสัมพันธ์ที่เรากยมิต้องกัน

สำหรับประการแรก ภาพที่เห็นได้ชัดที่สุดคือสถานการณ์ที่ปรากฏในหมู่เยาวชนชนชั้นหนุ่มสาว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมู่คนชั้นกลางรุ่นหลัง ซึ่งเป็นผู้ครองฐานะได้เปรียบทั้งจากแนวทางการพัฒนาประเทศและจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่แผ่คลุมถึงคนไทย

ในขณะที่คนเหล่านี้มีความเชื่อในลัทธิปัจเจกชนนิยมอย่างสุดขั้วที่ยึดมั่นในอัตลักษณ์และตัวตนของตนเอง พวกเขาถูกลดหลอมมาจากบ้านเดียวกัน ให้มีโลกทัศน์ชีวิตที่คล้ายกันไม่หมดโดยยึดมั่นว่าโลกนี้ไม่มีผิดมีถูกทุกอย่างขึ้นอยู่กับความพอใจของปัจเจกบุคคล และบุคคลไม่จำเป็นต้องสังกัดใครก็ตาม

แน่นอน แนวคิดดังกล่าวย่อมนำไปสู่การเพิกเฉยต่อการดำรงอยู่ของผู้อื่นเข้าใจผิดต่อการดำรงอยู่ของตนเอง และที่อันตรายที่สุดคือ นำไปสู่การถอนออกจากร่วมธรรม และอารยธรรมโดยไม่รู้ตัว คงเหลือแต่การที่นำชีวิตด้วยสัญชาตญาณดิบเถียงอย่างเดียว

สภาพเช่นนี้โดยเนื้อแท้แล้วไม่ใช่วิถีชีวิตที่ทรงงามมาจากปรัชญาใดๆ หากในด้านหนึ่งเป็นการของผู้ได้เปรียบหรือพร้อมตัดขาดตัวออกจากเพื่อนมนุษย์ผู้หยาก โดยอาศัยค่าแก๊วที่ดูก้าวหน้าทันสมัย ในอีกด้านหนึ่ง ก็มีข้อเสนอ หากคืออาการของผู้ตกเป็นเหยื่อลัทธิบริโภคนิยมและเสรีนิยมใหม่จนถอนตัวไม่ขึ้นนั่นเอง

ลัทธิดังกล่าวได้ถูกปลุกฝังอย่างจริงจังโดยทุนนิยมโลกาภิวัตน์ทั้งนี้เพื่อสร้างประชากรโลกที่ไร้สำนึกพลเมืองเล็ยน้อยในการริเริ่มสร้างสรรค์ และเฉยชากับจริยธรรมในการทำงาน ไม่เอาธุระในเรื่องราวส่วนรวม ตลอดจนเฉยชากับชะตากรรมของผู้เปรียบทั้งปวง มันไม่ใช่เรื่องบังเอิญที่ปรากฏการณ์เลวร้ายเรื่องผิดถกและสำนึกที่ว่างเปล่าไร้สังกัด มักจะมีสภาพเพิ่มขึ้น

ชีวิตแบบปัจเจกชนมากขึ้น

กระนั้นก็ตาม การแปรปรวนประเทศไทยมาสู่รัฐชาติสมัยใหม่ ยับยั้งได้ว่าเป็นขั้นตอนที่มีความก้าวหน้าทางประวัติศาสตร์ และในกระบวนการนี้สังคมของเรามีวงล้อมสำคัญเรื่องส่วนรวมตลอดจนเห็นชะตากรรมร่วมของคนในชาติเป็นเรื่องสำคัญ พรรคการเมืองส่วนรวมของเราอาจจะผิดแตกแตกต่างกันไปบ้าง กระทั่งเคยขัดแย้งกันรุนแรง แต่สิ่งที่ทุกฝ่ายเห็นต้องตรงกันคือประเทศไทยมีการดำรงอยู่ในฐานะองค์รวม และคนไทยทั้งปวงมีพันธะต่อกัน

มาถึงวันนี้ ปรากฏว่าสำนึกดังกล่าวกำลังจืดจางลงจนแทบไม่มีเหลือ ทั้งนี้เนื่องจากสาเหตุและเงื่อนไขหลายประการ

เริ่มต้นด้วยความแตกต่างอย่างชัดแจ้งระหว่างเมืองกับชนบท

ตามมาด้วยการแยกตัวทางวัฒนธรรมของผู้ได้เปรียบจากเพื่อนร่วมชาติที่เหลือ และตกท้ายด้วยกระแสความคิดแบบตัวส่วนรวมไร้สังกัด ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

และ ลักษณะชาติที่เป็นนามธรรมแบบเก่า ก็มีจุดอ่อนโดยตัวของมันเอง และที่ผ่านมาชาติภายใต้ระบอบรวมศูนย์อำนาจก็ไม่สามารถจัดสรรผลประโยชน์ให้กับประชาชนได้อย่างทั่วถึง ยังไม่ต้องเอ่ยถึงความเป็นธรรมในการกระจายผลประโยชน์ของการพัฒนา เพราะฉะนั้นในปัจจุบันแม้เงินแทบเป็นไปไม่ได้แล้วที่ทางฝ่ายรัฐจะอ้างถึงผลประโยชน์แห่งชาติขึ้นมาลอยๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอ้างถึงชาติเพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับโครงการพัฒนาต่างๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและวิถีของชุมชนชนบท

ขณะเดียวกัน คนชั้นกลางซึ่งเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์จากแผนพัฒนาแห่งชาติมาตลอด ก็กลับกลายเป็นชนกลุ่มแรกที่สิ้นเยื่อใยกับสิ่งที่เรียกว่าผลประโยชน์แห่งชาติเสียเอง และหันไปเป็นลูกค้าชั้นดีของบรรดาบรรษัทข้ามชาติ หันไปฝากผีฝากไข้กับทุนนิยมโลกาภิวัตน์เพื่อความอยู่รอดในฐานะปัจเจกบุคคล

หรือกล่าวอีกแบบหนึ่งคือ มีสภาพความเลื่อมใสหรือความเชื่อมั่น อันเกิดจากการดำรงอยู่ที่แก่งแย่งเอาเปรียบกันอย่างสุดขั้วและชนต้ววิฤตภัยออกจันกัน

สาเหตุแห่งทุกข้อของคนที่ขี้เกียจหน่ายอยู่ในโลกก็ยะสังคมนั้นเกิดจากความขัดแย้งใหญ่ 3 ประการ คือ

1. ความขัดแย้งกับตัวเอง ก็เพราะเรามีภวปริวรรตมาในสิ่งที่เราไม่สมควรได้รับ รวมทั้งปรากฏการณ์ภายนอกมากกว่าการลงลึกดูด้านในของตัวเรา

2. ขัดแย้งกับเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน เกิดจากความต้องการสิ่งเดียวกันแต่มีอยู่จำกัด ไม่ว่าจะเป็นหนึ่งหยกถึงทรัพย์สินเงินทอง หรือฐานะทางสังคม และเพราะด้านมืดของตัวตนที่ปราศจากการวิเคราะห์ขัดกลา

และสุดท้าย เราขัดแย้งกับธรรมชาติ หรือกฎเกณฑ์ของจักรวาล เพราะคิดบังคับธรรมชาติให้เป็นทาสรับใช้ เราอยู่ตลอดเวลา จนถึงเวดล้อมหังหิชาติ หรือพยากรณ์สูญๆ กระทั่งเกิดการล่วงเกินกฎเกณฑ์ของจักรวาล

ทั้งหมดนี้ผมอยากจะยืนยันว่านี่คือสภาพที่กำลังดำเนินอยู่ในสังคมไทย และมันคือต้นตอแห่งความแตกร้างไร้หัวใจ การเอารัดเอาเปรียบตลอดจนความอ่อนหลังของประเทศชาติโดยรวม

และ การจะแก้ไข้ปัญหาเหล่านี้ให้หมดไปคงต้องอาศัยเวลายาวนานพอสมควร และอาศัยการเปลี่ยนแปลงทั้งในเชิงโครงสร้างตลอดจนปรัชญาของการพัฒนา เฉพาะที่นามม

อยากระบอแก้วว่า ถ้าหากเราต้องการแก้ปัญหาของสังคมไทยให้ถึงราก เราจำเป็นต้องจับประเด็นให้ลึกซึ้งถึงจิตใจและจิตวิญญาณ ขณะเดียวกันก็ต้องขยายกรอบคิดจากอุดมการณ์ทางการเมืองแบบเก่าไปสู่กรอบการผู้ความเป็นคนอย่างทั่วด้าน

ครั้งนี้ผมคิดว่าบทของนักคิดนักเขียนตามแบบอย่างของศรีบูรพาเป็นสิ่งสำคัญและยังมีได้ล้าสมัย อย่างไม่ก็ตาม การลืบทอดและเชิดชูชีวิตของท่านฤพล สายประดิษฐ์ มิได้หมายถึงการประกอบกิจการงานตามรอยเท้าของท่านในฐานะนักเขียนและนักหนังสือพิมพ์เท่านั้น หากหมายถึงการอาศัยพลังของวิญญาณอิสระที่ยังไม่เผ่าเลี้ยวไปตามกระแส หากกลับไปสู่ประชาธิปไตยให้กับสังคมที่กำลังหลงทิศผิดทาง

ความฝันของศรีบูรพาเรามีความเป็นสากล ซึ่งก้าว

↓ ↓ ↓ ↓
ก่อนหน้า ↓ ก่อนหน้า ↓

FO ประดิษฐ์ วัฒนาพานิช เปิดละครครบ 30 ปี เต็มแล้ว การที่ผลงานของท่านยังคงมีผู้ศรัทธาค้นคว้าเป็นจำนวนมาก และชื่อเสียงเกียรติภูมิของท่านยังคงมียอมรับนับถือ ย่อมแสดงให้เห็นว่าท่านเป็นบุคคลต้นแบบที่โลกไม่อาจปฏิเสธได้

เนื่องจากท่านเป็นทั้งนักสู้เพื่ออิสรภาพของมนุษยชาติ และเป็นทั้งนักคิดนักเขียนที่ใช้คอมพิวเตอร์แสงสว่างขึ้นในดวงใจมนุษย์ คนรุ่นผมจึงถือว่าแบบชีวิตและงานของศรีบูรพาเป็นส่วนหนึ่งในการเติบโตทางปัญญาของพวกเราเสมอมา และในวาทกรรมวีรชนฝ่ายประชาชน ก็มีนามของท่านสถิตอยู่ด้วยนิตนตร์

ถามว่า วิถีแห่งศรีบูรพา คืออันใด ในความเห็นของผม มันคือเส้นทางชีวิตที่ผนึกรวมวิญญาณอิสระของบุคคลเข้ากับการกิจปลดปล่อยประเทศชาติและมนุษยชาติออกจากพันธนาการทั้งปวง มันคือความไม่ฝืนที่จะเห็นมารดาภาพในหมู่มนุษย์ และความกล้าหาญที่จะประกาศเจตจำนงของตน

และ... จากยุคสมัยของศรีบูรพาจนถึงวันนี้ เวลาได้ล่วงเลยมาหลายทศวรรษแล้ว สรรพสิ่งย่อมผันแปรไปตามเหตุปัจจัยต่างๆ กระทั่งรูปแบบความเคลื่อนไหวทางสังคมก็อาจจะเปลี่ยนไป

แต่มีได้หมายความว่าทุกอย่างจะเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น และมีมิได้หมายความว่าวิถีของศรีบูรพาจะกลายเป็นเรื่องไร้ค่าและขาดอรรถาภิธานของโลกกำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบัน ก็ยังจะเห็นความจำเป็นที่ต้องเร่งสร้างสันติภาพและระบอบประชาธิปไตยในหมู่มนุษย์ขึ้นมา โดยด่วน ก่อนที่ความขัดแย้งเชิงปฏิบัติจะและการทำลายล้างชีวิตผู้คนนำไปสู่การล่มสลายของอารยธรรม และคุกคามความอยู่รอดของเผ่าพันธุ์

ในการมุ่งไปสู่ทิศทางดังกล่าว ความกล้าหาญของบุคคลที่จะออกมาแสดงความคิดเห็นในเชิงวิจารณ์ร่วมกันของมนุษยชาติ นับวันยิ่งกลายเป็นสิ่งสำคัญ

กริณของประเทศไทย ความเดือดร้อนที่ปรากฏอยู่ไปปัจจุบันแม้จะไม่เทียบเท่าโศกนาฏกรรมในบางประเทศ แต่ก็ไม่อาจกล่าวได้ว่าสังคมไทยเป็นสังคมที่สงบสุข กระทั่งอาจจะต้องยืนยันว่าสังคมของเราเองก็กำลังเผชิญวิกฤตอยู่ในหลายๆ ด้านเช่นกัน

ที่ผ่านมานั้นแนวทางการพัฒนาประเทศที่แยกการเติบโตทางวัตถุออกจากความเจริญทางจิตใจและความผูกพันทางจิตวิญญาณ ได้ส่งผลให้คนไทยเบียดเบียนกันมากขึ้น แบบปั่นกันเหลือง ยังไม่ต้องเอ่ยถึงความเสื่อมทรุดทางด้านสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และภูมิปัญญา กระแสโลกาภิวัตน์ที่พัดมาแรง เมื่อถูกกระแสสังคมที่ลบล้างคุณค่าแห่งจิตวิญญาณและวัฒนธรรมเข้าปะทะ และ

สำหรับประการแรก ภาพที่เห็นได้ชัดที่สุดคือสถานการณ์ที่ปรากฏในหมู่เยาวชนคนหนุ่มสาว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมู่คนชั้นกลางรุ่นหลัง ซึ่งเป็นผู้ครองฐานะได้เปรียบที่จากแนวทางพัฒนาประเทศ และจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่แผ่คลุมถึงคนไทย

ในขณะที่คนเหล่านี้มีความเชื่อในลัทธิปัจเจกชนนิยมอย่างสุดขั้วยึดมั่นในอัตลักษณ์และตัวตนของตนเอง หากพวกเขาล้มเหลวมาจากแค่ตัวคนเดียว ให้มีโลกทัศน์ชีวิตที่คล้ายกันไปหมดโดยยืนยันว่าโลกนี้ไม่มีผู้รอดทุกคนอย่างขึ้นอยู่กับความพอใจของปัจเจกบุคคล และบุคคลไม่จำเป็นต้องลี้ภัยใคร่ครวญใดๆ

แน่นอน แนวคิดดังกล่าวย่อมนำไปสู่การเหินเฉิดต่อการดำรงอยู่ของผู้อื่นเข้าใจผิดต่อการดำรงอยู่ของตนเอง และที่อันตรายที่สุดคือ นำไปสู่การถอนถอยออกจากวัฒนธรรม และอารยธรรมโดยไม่รู้ตัว คงเหลือแต่การขึ้นชีวิตด้วยสัญชาตญาณคิดแข่งอย่างเดียวยก

สภาพเช่นนี้โดยเนื้อแท้แล้วไม่ใช่วิถีชีวิตที่งอกงามมาจากปรัชญาใดๆ หากในด้านหนึ่งเป็นอิทธิพลของผู้ได้เปรียบที่พร้อมตัดขาดตัวเองจากเพื่อนมนุษย์ทุกฝ่าย โดยอาศัยค่าตัวที่ดูก้าวหน้านักสมัย ในอีกด้านหนึ่ง ก็มีข้อเสียอื่น หากคืออาการรอดผู้ตกเป็นเหยื่อลัทธิบริโภคนิยมและเสรีนิยมใหม่จนถอนตัวไม่ขึ้นนั่นเอง

ลัทธิดังกล่าวได้ถูกปลูกฝังอย่างจริงจังโดยทุนนิยมโลกาภิวัตน์ทั้งนี้เพื่อสร้างประชากรโลกที่ไร้สำนึกแห่งเมืองเลื้อยเหยื้อยในการริเริ่มสร้างสรรค์ และเฉยชากับจริยธรรมในทางทำงาน ไม่เอาธุระในเรื่องของส่วนรวม ตลอดจนเจ็บหนักขณะคาดการณ์ของผู้เสียเปรียบทั้งปวง มันไม่ใช่เรื่องบังเอิญที่ปรากฏการเล็กลงหรือเรื่องผิดถูกและสำนึกที่ว่างเปล่าไร้สิ่งกีด มักจะมีสภาพเพิ่มขึ้นเป็นพิเศษในหมู่คนหนุ่มสาวที่มีการศึกษาและมีฐานะดี เพราะกล่าวในทางเศรษฐกิจและว่านี่คือการทำลายพลังทางการผลิตของประเทศที่กำลังพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด อีกทั้งในทางการเมือง ยังช่วยกันขวางการก่อรูปของพันธมิตรระหว่างปัญญาชนคนชั้นกลางกับผู้ยากไร้ ซึ่งในอดีตเคยเป็นอุปสรรคสำคัญในการขยายตัวของชนชั้นกลาง

กล่าวจากจุดยืนของชนชั้นชาติ คนเหล่านี้มิใช่ใครอื่น หากคือพนักงานต้อนรับที่ถูกจัดซื้อจัดจ้างไว้แล้วในหัวทุกมุมโลก เมื่อพวกเขาทำตัวทำข้ามพรมแดนเข้าไปในประเทศใด ก็จะมีผู้คนจำนวนมากในท้องถิ่นนั้นๆ ออกมาแสดงความชื่นชมยินดีและให้ความชอบชมกับการควบบง่า

แต่ถ้ากล่าวจากจุดยืนของประชาชนชาติที่เสียเปรียบอย่างประเทศไทย ปรากฏการณ์เช่นนี้ นับเป็นความสูญเสียอันใหญ่หลวง ดินแดนใดเล่าจะสามารถเป็นบ้านของอันอบอุ่นของผู้คน

ไทยทั้งปวงมีที่หน้าต่อกัน มาถึงวันนี้ ปรากฏว่าลัทธิดังกล่าวกำลังจัดจางลงจนแทบไม่มีเหลือ ทั้งนี้เนื่องจากสาเหตุและเงื่อนไขหลายประการ เริ่มต้นด้วยความแตกต่างอย่างสุดขั้วระหว่างเมืองกับชนบท

ตามมาด้วยการแยกตัวหาวัฒนธรรมของผู้ได้เปรียบจากเพื่อนร่วมชาติที่เหลือ และตบท้ายด้วยกระแสความคิดแบบด้านส่วนรวมไร้สิ่งกีด ดึงกำลังมาชนแล้วชิงดิน

และ ลักษณะชาติที่เป็นนามธรรมแบบเก่า ก็มีจุดอ่อนโดยตัวของมันเอง และที่ผ่านมากลางคืนที่ระบอบรวมศูนย์อำนาจก็ไม่สามารถจัดสรรผลประโยชน์ให้กับประชาชนได้อย่างทั่วถึง ยังไม่ต้องเอ่ยถึงความเป็นธรรมในการกระจายผลพวงของการพัฒนา เพราะฉะนั้นในปัจจุบันมันจึงแทบเป็นไปไม่ได้แล้วที่ทางฝ่ายรัฐจะอ้างถึงผลประโยชน์แห่งชาติขึ้นมาลอยๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอ้างถึงชาติเพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับโครงการพัฒนาต่างๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและวิถีของชุมชนชนบท

ขณะเดียวกัน คนชั้นกลางซึ่งเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์จากแผนพัฒนาแห่งชาติมาตลอด ก็กลับกลายเป็นชนกลุ่มแรกที่สิ้นเยื่อใยกับสิ่งที่เรียกว่าผลประโยชน์แห่งชาติเสียเอง และหันไปเป็นลูกค้าชั้นดีของบรรดาบรรพชนข้ามชาติ หันไปฝากผีฝากไข้กับทุนนิยมโลกาภิวัตน์เพื่อความอยู่รอดในฐานะปัจเจกบุคคล

ในสภาพเช่นนี้ เราจะพบกับการสลายตัวของชาติไทยจากทั้งสองทิศทาง คือด้านหนึ่งถูกกัดกร่อนโดยแนวคิดปัจเจกนิยมสุดขั้วของผู้ได้เปรียบ ซึ่งกำลังถูกโหมกระพืออย่างถึงที่สุดโดยลัทธิเสรีนิยมใหม่ที่มากับกระแสโลกาภิวัตน์

ในอีกด้านหนึ่ง ศรีราชาในความหมายแบบเก่าก็กำลังเหือดแห้งลงในหมู่ผู้เสียเปรียบตามท้องถิ่นต่างๆ ซึ่งถูกโครงการแห่งชาติส่งผลกระทบต่อในทางลบเสมอมาถามว่าเราจะทำอย่างไรกันดี จะอยู่ร่วมกันไปแบบแตกแยกเป็นเสี่ยงๆ หมกดินเยื่อใยต่อกัน และอาศัยเพียงอำนาจรัฐคอยควบคุมดูแลเช่นนี้หรือไม่หรือ

ในความเห็นของผมมันคงไม่ใช่สังคมที่ดีนัก ดินแดนที่แตกร้างคงไม่อาจเป็นถิ่นพำนักของสันติสุขใดๆ อย่างไรก็ตาม ผมคิดว่าถ้าที่นั่นผู้คนมีความเป็นชาติแบบเดิมที่รวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลางและรวมศูนย์ความได้เปรียบไว้ที่คนส่วนน้อยในเมือง คงเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ก็แล้ว อีกทั้งลัทธิชาตินิยมกับแบบเก่าๆ ก็คงไม่สามารถเป็นพลังที่แคล้วคลาดให้ประเทศไทยมีตัวตน

เราอยู่ตลอดเวลา จนสิ่งแวดล้อมทั้งทีนาศ ทรัพยากรสิ้นสูญ กระทั่งเกิดการล่วงเกินกฎเกณฑ์ของจักรวาลทั้งหมดที่มนุษย์จะยืนยันว่านั่นคือสภาพที่กำลังดำเนินอยู่ในสังคมไทย และมันคือต้นตอแห่งความแตกร้างไร้หัวใจ การเอารัดเอาเปรียบ ตลอดจนความอ่อนแอของประเทศชาติโดยรวม นั่นละ การจะแก้ไขปัญหานั้นให้หมดไป คงต้องอาศัยเวลายาวนานพอสมควร และอาศัยการเปลี่ยนแปลงทั้งในเชิงโครงสร้าง ตลอดจนปรัชญาของการพัฒนา เฉพาะหน้าผมอยากจะบอกว่า ถ้าหากเราต้องการแก้ปัญหาของสังคมไทยให้ถึงราก เราจำเป็นต้องจัดระเบียบประเด็นให้ลึกซึ้งถึงขั้นจิตใจและจิตวิญญาณ ขณะเดียวกันก็ต้องขยายกรอบคิดจากอุดมการณ์ทางการเมืองแบบเก่าไปสู่กรอบการที่ความมั่นคงอย่างทั่วด้าน

คงมีที่ผมคิดว่าบทบาทของนักคิดนักเขียนตามแบบอย่างของศรีบูรพาเป็นสิ่งสำคัญและยังมิได้ล้าสมัย อย่างไรก็ตาม การสืบทอดและชีวิตวิถีของท่าน กุหลาบ สายประดิษฐ์ มิได้หมายถึงการประกอบกิจการงานตามรอยเท้าของท่านในฐานะนักเขียนและนักหนังสือพิมพ์เท่านั้น หากหมายถึงการอาศัยพลังของปัญญาและอิสระที่ยังไม่ถ่วงเสียไปตามกระแส หวนกลับไปสู่จุดประกายแห่งปัญญาให้กับสังคมที่กำลังหลงทิศผิดทาง

ความฝันของศรีบูรพานั้นมีความเป็นสากล ซึ่งก้าวพ้นพรมแดนและอยู่ข้ามกาลเวลา แต่เนื่องจากประเทศไทยเป็นบ้านของท่านและเป็นบ้านของเราทุกคน หากเราจะต้องทำอะไรอย่างเพื่อมนุษยชาติ ก็คงไม่ใช่สิ่งผิดปกติกี่จะเริ่มต้นด้วยการคิดถึงเพื่อนมนุษย์ที่สังกัดถิ่นฐานเดียวกัน

สำหรับผม หน้าที่ของนักเขียนมิได้เป็นเพียงผู้ผลิตความบันเทิงเริงรมย์ หากยังต้องเป็นผู้จุดประกายที่ป้อมไฟที่ส่องเล็กในหัวใจของทุกผู้ทุกนาม เช่นเดียวกับท่าน กุหลาบ สายประดิษฐ์ ผมเชื่อในความดีของมนุษย์ และเชื่อในความเป็นไปได้ ที่จะอาศัยงานทางด้านศิลปวรรณคดี ปลูกให้ผู้คนรู้ตื่นและกล้าหันด้านสว่างของตัวเองออกมา

ผมยังคงมีความหวังและมีความฝันว่าวันหนึ่งสังคมไทยของเราจะเป็นชุมชนมนุษย์ที่แบ่งปันมากกว่าแย่งชิง และวัดความสำเร็จของตนด้วยการเติบโตทางปัญญากับความสงบสันติภายในมากกว่ารายได้จากการค้าและการลงทุน

การที่ท่านทั้งหลายมาร่วมชุมนุมในที่นี้ ผมจะเปรียบเปรยกับกันว่าความฝันของผม

ศูนย์กลาง แต่ปฏิบัติกันต่างๆ อย่างกว้างขวาง คือ ทรงตั้งกลุ่ม Young Siam คล้ายๆ กระแสการเมืองสำคัญในยุโรปคือ Young Italy, Young France, Young Poland, Young Turk อาทิ การปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน การเลิกทาส การให้มีระบบการศึกษา การแพทย์พยาบาลสมัยใหม่ ชื่อของพระองค์เจ้าศรีวิไลลักษณ์ (civilize) และสมเด็จพระนางเจ้าสว่างวัฒนา ก็ไปถึงคติ Enlightenment (สว่าง) กับ Progress (พัฒนา) ที่แผ่เข้ามาในสังคมไทย พระองค์ทรงนำสถาปัตยกรรมแบบ Neo Gothic (รังนกฟีนิกซ์) แบบ Renaissance (พระที่นั่งอนันตสมาคม) แบบ Neo Classic (กระทรวงกลาโหม) ฯลฯ เข้ามาเป็นครั้งแรก ในทางวรรณกรรมทรงตั้งโบราณคดีสโมสร ทรงพระนิพนธ์ "ไกลบ้าน" ซึ่งเป็นแนวบันทึกความจำ การเดินทาง อุตชีวประวัติ (memoir journal หรือ autobiography) ซึ่งเป็นที่นิยมของนักเขียนในยุคผู้แจ้ง (Enlightenment) กษัตริย์หลายประเทศก็ทรงนิยมค่านักปรัชญาคุณนี้ และสร้างเป็นประเพณีบันทึกดึกดำบรรพ์เหมือนๆ เช่น พระนางแคตเธอรีนของรัสเซียจนมาถึงพระนางวิกตอเรียของอังกฤษเช่นกัน ช่วงนี้เป็นช่วงที่ควรเรียกว่าช่วงปฏิรูปในทางวรรณกรรม เพราะเรามีงานวรรณกรรมชิ้นเยี่ยมมากขึ้นแล้ว ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสั้นหรือร้อยแก้ว แต่เริ่มทดลองกับรูปแบบวรรณกรรมสมัยใหม่ในช่วงนี้

๖. สมัยรัชกาลที่ 6 ทรงสร้างวรรณคดีสโมสร ความคิดชาตินิยม เปิดทางให้ปัญญาชนนักเขียนจำนวนหนึ่งพยายามล่าแต่ให้เห็นว่าชาติไทยก็มีขนบหรือรูปแบบวรรณกรรมที่วิจิตรอลังการ (Baroque) ไม่แพ้ใคร อาทิ ชิต บุรทัต กวีเอก กรมพระยาพรหิศจิตติวงศ์

เส้นทางความคิดเช่นนี้ในช่วงถัดมาเข้ามาสู่ทางศิลปะและวรรณกรรมแนวเหนือจริง (Surrealism) และแนวสัญลักษณ์นิยม (Symbolism) ซึ่งก็คืองานศิลปะที่มีปรัชญาว่าโลกมีความจริงที่ซ่อนเร้นอยู่ในตัว สิ่งหนึ่งซึ่งถูกกดจนดูต้อยกว่า ที่จริงมีคุณค่าลึกล้ำสำคัญกว่า อาทิ จิตใต้สำนึก ความฝัน แขนงตาซี ในวงศิลปะ วรรณกรรมไทยที่สำคัญ เน้นคุณค่าของแก่นความคิดพุทธศาสนา รูปแบบงานประพันธ์ลวดลาย เส้นลายไทยปรากฏในงานกวีนิพนธ์และภาพเขียนของ อังคาร กัลยาณพงศ์, ถวัลย์ ดัชนี ฯลฯ

ชนชั้นกลางและสูงของยุคสมัยใหม่ขณะนั้น ไม่ใช่การให้ความสำคัญแก่ปัจเจกบุคคลเหมือนในปัจจุบัน งานของพวกเขายังคงให้ความสำคัญกับการสร้างตนเอง ทั้งตนเอง การหยิ่งในศักดิ์ศรี ฐานะ อาชีพ การงาน ความเป็นสุภาพบุรุษ ภาระหน้าที่ การปกป้องคุ้มครองผู้หญิง การมีสตรีมีเหตุผล สุขุมแก่ผู้ชายไทยมาจนอย่างน้อยก็คนในรุ่นต้น พ.ศ.2500 ขณะเดียวกันก็ได้สร้างค่านิยมผู้หญิงที่ชื่อลัทธิต่อความรัก ความเป็นแม่ศรีเรือน มีจิตใจเป็นหลักแห่งคุณธรรมของครอบครัว เพราะความเป็นแม่จำเป็นอย่างยิ่งต่อความเป็นครอบครัวในการถ่ายทอดค่านิยมกรรมวิธีสมัยใหม่แก่รุ่นลูกต่อไป ตัวละครหญิงบางคนอาจมีลักษณะเป็นตัวของตัวเอง โดดเด่นไปตามใจอิสระของตน แต่ท้ายที่สุดก็ต้องประสบชะตากรรมหรือต้องทวนกลับมาสู่การปกป้องของฝ่ายชาย

การก่อร่างสร้างตัวของค่านิยมสมัยใหม่ปรากฏในชนบทด้วย ในงานแผ่นดินของเรา พุ่มพวง ของ มาลัย ชูดีนิจ และโหรกว้าง ของ อรวรรณ ความขัดแย้งระหว่างค่านิยมสมัยใหม่กับจารีตปรากฏในงาน เช่น แผลเก่า ของ ไม้ เมืองเดิม

รัฐชาติสมัยใหม่ต้องมีประวัติศาสตร์ เช่นเดียวกับที่อังกฤษของ Sir Walter Scott ของไทยก็มีงานละครพระเจ้าเสือของกรมพระยาพิชัยพงษ์ที่งานประวัติศาสตร์ชาตินิยมรุ่นหลังของหลวงวิจิตรวาทการ ละพบุรี แต่ก็มีคุณค่าเชิงวรรณศิลป์ ตรงใจคนสูงก็คือ ขุนศึก บางระจัน ของ ไม้ เมืองเดิม และผู้ชดเชยทิศ ของ ยาขอบ

๖. งานด้านการศึกษา (critique) และแนวพาฝัน : วรรณกรรมเพื่อการต่อสู้กับวรรณกรรมประชาชนในช่วง 2475-เหตุการณ์ 2516

ศรีบูรพาเป็นผู้นำในการสร้างจารีตการศึกษา ความเหลื่อมล้ำทางชนชั้น การเคารพความเท่าเทียมกันของมนุษย์ขึ้นในวรรณกรรมไทยมาตั้งแต่ก่อน 2475 ตามด้วยงานที่เด่นของ เสนีย์ เสาวพงศ์, ศรีวิรัตน์ สถาปนวัฒน์ ซึ่งเป็นงานที่จัดอยู่ในกลุ่มสังคมนิยม (Social Realism) หรือลัทธินิยม (Realism) ที่สะท้อนความสมจริงและมนุษย์นิยมในชีวิตของคนในวงของ อิศรา อมันตกุล, อาจิตน์ ปัญจรพงศ์ และตามมาด้วยงานภารกิจเฉพาะทางประวัติศาสตร์ คืองานคัดค้านเผด็จการของ สุวัจน์ วรรดิกล และ

3. ยุคเปลี่ยนผ่านหรือสะท้อนวิกฤตของสมัยใหม่ ถ้าเรามองว่าความเป็นสมัยใหม่เป็นสิ่งที่คนรุ่นก่อนหน้าเรา 2-3 รุ่นได้ประสบการณืกับมัน และเป็นผู้สร้างความเป็นสมัยใหม่ด้วยปลายปากกาหรือปลายมือของพวกเขาแล้ว ก็ไม่เป็นที่น่าแปลกใจว่าวิกฤตของความเป็นสมัยใหม่ ความไม่ม่ใจในวิถีทางที่เราก้าวเดินมาได้เกิดขึ้นแล้ว และสะท้อนออกมาในวงวรรณกรรมในช่วงก่อนและหลังปี พ.ศ.2500 ซึ่งจะสรุปโดยย่อ ดังนี้

ก. งานเชิงสัญลักษณ์นิยมของ อังคาร กัลยาณพงศ์, ถวัลย์ ดัชนี, เภาวิรัตน์ พงษ์ไพบูลย์, นิคม รายยา, วิมล ไทรนิมิต ก็เป็นการวิพากษ์การก้าวไปสู่ความเป็นสมัยใหม่โดยเอาจารีตเดิม เอาสัญลักษณ์ซึ่งยังบังคับค่านิยมบางอย่างร่วมกันในสังคมมาเป็นเครื่องมือ งาน ป้ออินทรีปาลิต เป็น "งานเหนือจริง" (Surrealism) แบบไทยๆ ที่เอาความเป็นไปไม่ได้ (impossibility) มาวิพากษ์ความล้มเหลวในการสร้างสังคมสมัยใหม่ของไทย

ข. การวิพากษ์โดยเชิงภาษา ความไม่มั่นใจว่าภาษาสะท้อนความจริงดังปรัชญาสมัยใหม่กล่าวอ้างหรือไม่ ปรากฏชัดเจนในงานของ จ่าง แซ่ตั้ง

ค. การวิพากษ์เสียดสีการพึ่งพา โดยอาศัยภาษาที่ซ่อนซ่อนแต่จริงใจของชาวบ้านในชนบท ปรากฏในงานที่ตรงใจของ คำสิงห์ ศรีนอก ส่วนการเสียดสีการกล่าวอ้างความสำเร็จของยุคสมัยใหม่โดยผ่านชีวิตตัวละครต้อยต้อย เช่น โสภณดี เด็กส่งกาแฟ ตำรวจชั้นผู้น้อย นางเลง ชาวไร่ผู้มีลักษณะเป็นเสเพลบ่อย มีชื่อที่ปะทะขัดแย้งระหว่างสิ่งเก่ากับความทันสมัย เช่น แจ่ม ใบตอง พริ้ง พักทอง ห่อม จรกา ปรากฏอย่างน่าทึ่งในงานของ รงค์ วงษ์สวรรค์

ง. การวิพากษ์กรอบคุณธรรมของสังคมสมัยใหม่ไทยว่ามีจริงหรือไม่ ในงานหลายชิ้นของชาติ กอบจิตติ

จ. การวิพากษ์โดยเนื้อหา ความไม่มั่นคงของชีวิตสมัยใหม่ในจิตสำนึกที่สับสน ปรากฏในงานของ สุวรรณี สุคนธา, ณรงค์ จันทร์เรือง, ศิลา โคมฉาย

ฉ. ที่สวนกระแสเป็นกลุ่มวรรณกรรมประชานิยมใหม่ที่สะท้อนความมั่นใจของรัฐไทยที่ขยายไปจัดการทรัพยากร โครงสร้างสังคมในชนบท ได้แก่ วีรบุรุษที่พิทักษ์ป่าไม่ และผดุงความยุติธรรมในชนบทเพื่อรัฐ เช่น เสือ กลิ่นลึก ของ อรรถ เปลว สุริยาของ ศรีวิรัตน์ วัชรินทร์ ไพรวัลย์ ของ ทมมเทียน

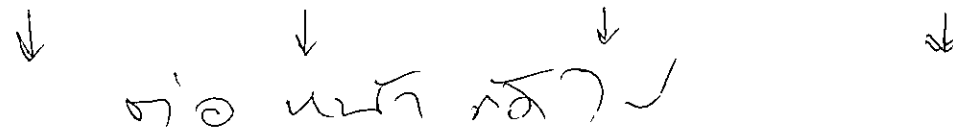
เป็นส่วนเล็กน้อยเช่นกัน คนรุ่นนี้ทั่วโลกเริ่มมีประสบการณ์ร่วมกัน เกิดวรรณกรรมแปลที่หลากหลายวัฒนธรรมแต่มีจุดร่วมเป็นประสบการณ์ชีวิตที่ชัดเจน ไม่มีสิ่งตีความได้ ไม่มีจุดหมายไว้ความมั่นคง การหมกมุ่นให้คุณค่า ความหมาย กับภาวะแยกย่อย ขาดวินัยเหล่านี้ วรรณกรรมแล้ววัฒนธรรมก็สะท้อนประสบการณ์เหล่านี้ออกมา เช่น การหมกมุ่นกับการนอน ครีว นำหนักตัว เพศ การกิน วัตถุประสงค์ของแต่ละบุคคล แต่กลับประพันธ์รุ่นหลังก็ทำให้สิ่งเหล่านี้มีความงามทางศิลปะ นำเสนอจิตตาม วรรณกรรมไทยก็เริ่มสะท้อนภาวะนี้ให้เห็นตั้งแต่แนวกระแสสำนึกของบุคคลของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์, แดนธัญแสงทอง วิถีชีวิตย่อย เช่น ครอบครัวกลางถิ่นของ ศิลา โคมฉาย มุมมองย่อย ชีวิตที่เป็นเศษเสี้ยวไม่สอดคล้องของ วิหาร์ เลี้ยววิธิน, อัญชัน และ ปรายดาพูน เป็นต้น

ผมเห็นว่ามีมุมมองใหม่ที่น่าจะช่วยที่บ้านเราได้มีประวัติศาสตร์วรรณกรรมเพิ่มขึ้นอีกทั้งศตวรรษช่วยนำเอางานพาฝัน นิยายบันเทิงประโลมใจ นิยายป๊อปประวัติศาสตร์ มาสู่อ้อมอกของวรรณกรรมอีกครั้ง ช่วยให้เราเข้าใจบทบาทของ จ่าง แซ่ตั้ง, ป้ออินทรีปาลิต หรือละครวิทยุโทรทัศน์และเข้าใจงานของนักประพันธ์รุ่นใหม่ ผมยังหวังว่าจะเป็นกรอบช่วยให้เราศึกษาทำความเข้าใจพัฒนาการส่วนอื่นๆ ของวัฒนธรรมไทย เช่นเพลงไทยเดิม ไทยสากลได้ด้วย

เมื่อหาหนังสือสภาพวรรณกรรมไทยปัจจุบันของคนรุ่นหลัง เราอาจมองได้ 2 แดคือ มีนอาจไปถึงความล้มเหลวของปัญญาชนไทย ไม่อาจนำพลังคมไปสู่อุดมคติบางอย่างได้ แต่มันก็อาจบอกถึงความสำเร็จหลังแห่งการวิพากษ์ที่ถอดคือความคิดเรื่อยมาจนทำให้เกิดภาวะประชาธิปไตยทางวัฒนธรรมที่เคารพกันมากขึ้นระหว่างชาติต่างๆ คนจนคนรวย

วิถีชีวิตความเชื่อความชอบย่อยๆ เรามีโลกที่หลากหลายซึ่งล้อมการระไว้ซึ่งแต่เพียงบุคคลที่ยิ่งใหญ่เช่นศรีบูรพา แต่พยายามชื่นชมความงาม วัฒนธรรมแนวคิดหลากหลายของทุกยุค ชีวิตในโลกนี้อาจเป็ยโลกหรือสังคมที่ก้าวมาจากศรีบูรพาแต่ก็ไกลอย่างมากจากศรีบูรพา ●

* กระบวนการตีพิมพ์ประวัติศาสตร์ตะวันตกแบ่งออกเป็น 3 ระยะใหญ่ๆ ได้แก่ ยุคก่อนคริสต์ศักราช ยุคกลาง และยุคสมัยใหม่

ชื่อ นก ล้า ✓

ment (สว่าง) กับ Progress (วิวัฒนาการ) ที่แผ่เข้ามาในสังคมไทย พระองค์ทรงนำสถาปัตยกรรมแบบ Neo Gothic (วังเทพไท) แบบ Renaissance (พระที่นั่งอเนกศรมคม) แบบ Neo Classic (กระทรวงกลาโหม) ฯลฯ เข้ามาเป็นครั้งแรก ในทางวรรณกรรมทรงตั้งโบราณคดีสโมสร ทรงพระนิพนธ์ "ไถลบ้าน" ซึ่งเป็นแนวบันทึกความจำ การเดินทาง อัตชีวประวัติ (memoir journal หรือ autobiography) ซึ่งเป็นที่นิยมของนักเขียนในยุครู้แจ้ง (Enlightenment) กวีศรีวิหคหลายประเทศก็ทรงนิยามคหภาพนักปรัชญาคุณนี้ และสร้างเป็นประเพณีบันทึกดังกล่าวสืบต่อมา เช่น พระนางแคตเธอรีนของรัสเซียจึงนำมาถึงพระนางวิกตอเรียของอังกฤษเช่นกัน ช่วงนี้เป็นช่วงที่ควรเรียกว่าช่วงปฏิรูปในวงการวรรณกรรม เพราะเรามีกาชาวรรณกรรมชั้นเยี่ยมมาก่อนแล้ว ไม่ว่าจะป็นร้อยแก้วร้อยกรอง แต่เริ่มทดลองกับรูปแบบวรรณกรรมสมัยใหม่ในช่วงนี้

๖. สมัยรัชกาลที่ 6 ทรงสร้างวรรณคดีสโมสร ความคิดชาตินิยม เปิดทางให้ปัญญาชนนักเขียนจำนวนมากเริ่มพยายามเล่าแต่ให้เห็นว่าชาติไทยก็มีชนบทหรือรูปแบบวรรณกรรมที่วิจิตรอลังการ (Baroque) ไม่แพ้ใคร อาทิ ชิต บุรทัต กวีเอก กรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์

เส้นทางความคิดเช่นนี้ในช่วงถัดมาเข้ามาสู่งานศิลปะและวรรณกรรมแนวเหนือจริง (Surrealism) และแนวสัญลักษณ์นิยม (Symbolism) ซึ่งก็คืองานศิลปะที่มีปรัชญาว่าโลกมีความจริงที่ซ่อนอยู่ในตัวสิ่งหนึ่งซึ่งถูกกดจนดูดีด้อยกว่า ที่จริงมีคุณค่าลึกล้ำสำคัญกว่า อาทิ จิตใต้สำนึก ความฝัน แหน่นตาฯ ในวงศิลปะ วรรณกรรมไทยที่สำคัญ เน้นคุณค่าของแก่นความคิดพุทธศาสนา รูปแบบงานประพันธ์ลวดลาย เส้นสายไทยปรากฏในงานกวีนิพนธ์และภาพเขียนของ อังคาร กัลยาณพงศ์, ถวัลย์ ดัชนี ฯลฯ

2. ยุคสร้างความเป็นสมัยใหม่ทางสังคม วัฒนธรรม และการเมือง : ยุคงานประพันธ์ของคณเสฐภพบุรุษ ดอกไม้สด, ก.สุรางคนางค์

ก. กล่าวได้ว่าในช่วง พ.ศ.2450-2500 ปัญญาชนนักเขียนจากชนชั้นเจ้านายไม่สามารถหาคำตอบให้กับสังคมและโลกที่ผันแปรอย่างรวดเร็วได้ ปัญญาชนนักเขียนจากชนชั้นใหม่คือชนชั้นกลางและสูง (ผู้ดีข้าราชการชั้นสูง นักเรียนนอก) ก็ได้ร่วมกันผลักดันสังคมไทยไปสู่ความเป็นสมัยใหม่ด้วยพลังที่เรียกว่าการในทางการเมืองคณะราษฎรและ บริติช พนมยงค์ นำการเปลี่ยนแปลงการปกครอง 2475 แต่ภายหลังการเมืองไทยผันแปรไปสู่เผด็จการและชาตินิยมทหาร

ความรัก ความเป็นแม่ศรีเรือน มีจิตใจดีเป็นหลักแห่งคุณธรรมของครอบครัว เพราะความเป็นแม่จำเป็นอย่างยิ่งต่อความเป็นครอบครัวในการถ่ายทอดค่านิยมกระฎุมพีสมัยใหม่แก่รุ่นลูกต่อไป ตัวละครหญิงบางคนอาจมีลักษณะเป็นตัวของตัวเอง โดดเด่นไปตามใจச்சระของตน แต่ท้ายที่สุดก็ต้องประสบชะตากรรมหรือต้องทนทรมานกับกฎการปกครองของฝ่ายชาย

การก่อสร้างตัวชองค่านิยมสมัยใหม่ปรากฏในชนบทด้วย ในงานแต่งดินของเรา พุ่มพาราช ของ มัลลย์ จุฑินิจ และไพร่กว้าง ของ อรรถกรก ความขัดแย้งระหว่างค่านิยมสมัยใหม่กับจารีตปรากฏในงาน เช่น แผลเก่า ของ ไม้ เมืองเดิม

รัฐชาติสมัยใหม่ต้องมีประวัติศาสตร์ เช่นเดียวกับที่อังกฤษต้องการ Sir Walter Scott ของไทยก็มีงานละครพระเจ้าเสือของกรมพระยาปวเรศวริศราชรังษาศาสตร์ชาตินิยมรุ่นหลังของหลวงวิจิตรวาทการ สุนทรื แต่ที่มีคุณค่าเชิงวรรณศิลป์ ตรงใจคนสูงก็คือ ชุนศึก บางระจัน ของ ไม้ เมืองเดิม และผู้ชนะสิบทิศ ของ ยาขอบ

ข. งานด้านกรวิพากษ์ (critique) และแนวพาฝัน : วรรณกรรมเพื่อการต่อสู้กับวรรณกรรมประชานิยมในช่วง 2475-เหตุการณ์ 2516

ศรีบูรพาเป็นผู้นำในการสร้างจารีตกรวิพากษ์ ความเหลื่อมล้ำทางชนชั้น การเคารพความเท่าเทียมกันของมนุษย์ขึ้นในวรรณกรรมไทยมาตั้งแต่ก่อน 2475 ตามด้วยงานที่เด่นของ เสณีร์ เสาวพงศ์, ศรีวิรัตน์ สดปนวิวัฒน์ ซึ่งเป็นงานที่จัดอยู่ในกลุ่มสังคมนิยมสังคม (Social Realism) หรือสังคมนิยม (Realism) ที่สะท้อนความสมจริงและมนุษย์นิยมในชีวิตของคนในนางของ อิศรา อมันตกุล, อาจินต์ ปัญจนพรศักดิ์ และตามมาด้วยงานภารกิจเฉพาะทางประวัติศาสตร์ คืองานคัดค้านเผด็จการของ สุวัจน์ วาติลก และนักหนังสือพิมพ์จำนวนมากตั้งแต่ อุทอรณ ผลิตกุล, สนิท เอกชัย ฯลฯ และตามมาด้วยวรรณกรรมเพื่อชีวิตทั้งก่อนและหลัง 14 ตุลา งานของ นายผี, จิตรภูมิศักดิ์, สุรชัย จันทิมาธร, วัฒน์ วรรณยางกูร, อัศศิริ ธรรมโชติ, คมทวน คันธนู

การวิพากษ์ (critique) เป็นจารีตของสังคมนิยมใหม่ เป็นแก่นสำคัญที่สุดของโลกยุคสมัยใหม่ แต่เป็นจารีตที่ไม่อาจตั้งมั่นอยู่ได้ หากงนนำพาตัวมันไปสู่อสิ่งใหม่ในอนาคตเสมอ เพราะมันเป็นจารีตที่ต้องวิพากษ์ตัวเองอยู่ตลอดเวลา นี่เป็นคุณูปการสำคัญที่สุดของศรีบูรพาที่ทำให้เราเป็นอยู่เช่นดังปัจจุบัน

งานสะท้อนสังคมของนักเขียนสตรีรุ่นแรกพัฒนา

ซึ่งจะสรุปโดยย่อๆ ดังนี้

ก. งานเชิงสัญลักษณ์นิยมของ อังคาร กัลยาณพงศ์, ถวัลย์ ดัชนี, เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์, นิคม รายยา, วิมล ไทรนิ่มนวล ก็เป็นการวิพากษ์การก้าวไปสู่ความเป็นสมัยใหม่โดยเอาจารีตเดิม เอกลักษณ์เชิงที่ยังไปถึงค่านิยมบางอย่างร่วมกันในสังคมมาเป็นเครื่องมือ งาน ปออินพรปาลิต เป็น "งานเหนือจริง" (Surrealism) แบบไทยๆ ที่เอาความเป็นไปไม่ได้ (impossibility) มาวิพากษ์

ความล้มเหลวในการสร้างสังคมสมัยใหม่ของไทย

ข. การวิพากษ์เชิงภาษา ความไม่มั่นคงในใจว่าภาษาสะท้อนความจริงดังปรัชญาสมัยใหม่กล่าวอ้างหรือไม่ ปรากฏชัดเจนในงานของ ช่าง แซ่ตั้ง

ค. การวิพากษ์เสียดสีการพัฒนาด โดยอาศัยภาษาที่เชื่อชาติแต่จริงใจของชาวบ้านในชนบท ปรากฏในงานที่ตริ่ใจของ คำสิงห์ ศรีนอก ส่วนการเสียดสีการกล่าวอ้างความสำเร็จของยุคสมัยใหม่โดยผ่านชีวิตตัวละครคร่ำคร่าต้อย เช่น โสเกณี เด็กส่งกาแห่ ตำรวจชั้นผู้น้อย นักเลง ชาวไร่ผู้มีลักษณะเป็นเสเพลบอย มีชื่อที่ปะทะขัดแย้งระหว่างสิ่งเก่ากับความทันสมัย เช่น แจ้จ๋ โขตอง หรั่ง พักทอง ทอมจระก้า ปรากฏอย่างน่าทึ่งในงานของ "รงค์ วงษ์สวรรค์"

ง. การวิพากษ์กรอบคุณธรรมของสังคมนิยมใหม่ไทยว่ามีจริงหรือไม่ ในงานหลายชิ้นของ ชาติ กอบจิตติ

จ. การวิพากษ์โดยเนื้อหา ความไม่มั่นคงของชีวิตสมัยใหม่ในจิตสำนึกที่ลึบสน ปรากฏในงานของ สุวรรณี สุคนธา, ณรงค์ จันทน์เรือง, ศีลา โคมฉาย

ฉ. ที่สวนกระแสเป็นกลุ่มวรรณกรรมประชานิยมใหม่ที่สะท้อนความมั่นใจของรัฐไทยที่ขยายไปจัดการทรัพยากร โครงสร้างสังคมในชนบท ได้แก่ วิบุรุษที่พิทักษ์ป่าไว้ และมดุงความยุติธรรมในชนบทเพื่อรัฐ เช่น เสือ กลิ่นลึก ของ อรรถ เพลว สุริยา

ของ ศรีวิรัตน์ รติเนทร์ ไพรวลัย ของ ทมมเทียน

4. วรรณกรรมในช่วงยุคสังคมนิยมยุคที่สอง หรือโพสต์โมเดิร์น : ความล้มเหลวหรือความจริงแท้ของปัญญาชนไทย

ประวัติศาสตร์ช่วงเผชิญหน้ากับอาณานิคมความคิดปัญญาชนไทยมีกระบวนการที่หนักใหญ่ๆ ที่ถูกเสนอขึ้นเพื่อชี้แจงความเป็นไปและทางออกของสังคมไทย 2-3 อย่างด้วยกัน แรกสุดคือการเสนอกระบวนการทัศน์รัฐพุทธ-ธรรมะกษัตริย์ดั้งเดิมที่คงทนหนักแน่น แม้จะต้องปฏิรูปเปลือกภายนอกบ้าง กระบวนการทัศน์ที่สองคือสังคมแห่งมนุษยภาพ เสรีภาพ การเคารพความเสมอภาคเท่าเทียมกัน

กระบวนการทัศน์ที่สามคือแนวมารักอิสลามที่

แต่ละบุคคล แต่หนักประพันธ์รุ่นหลังก็ทำให้สิ่งเหล่านี้มีความงามทางศิลปะ นำเสนอจิตตตาม วรรณกรรมไทยที่เริ่มสะท้อนภาวะนี้ให้เห็นตั้งแต่แนวกระแสสำนึกของบุคคลของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์, เด่นอริชัย แสงทอง วิถีชีวิตวัยเยาว์ เช่น ครอบครัวกลางถิ่นของ ศีลา โคมฉาย มุมมองวัยเยาว์ ชีวิตที่เป็นเศษเสี้ยวไม่สอดคล้องของ วิรินทร์ เสียวาวิน, อัญชัน และปราบดา หยุ่น เป็นต้น

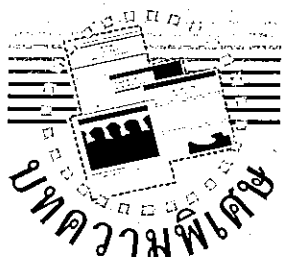
ผมเห็นว่ามุมมองใหม่นี้จะช่วยทำให้บ้านเราได้มีประวัติศาสตร์วรรณกรรมเพิ่มขึ้นอีกกึ่งศตวรรษ ช่วยนำองคคพหพันธ์ นิยายบันเทิงประโลมใจ นิยายยุคประวัติศาสตร์ มาสู่ผู้ออกของวรรณกรรมอีกครั้ง ช่วยให้เราเข้าใจบทบาทของ ช่าง แซ่ตั้ง, ปออินพรปาลิต หรือละครวิทยุโทรทัศน์และเข้าใจงานของนักประพันธ์รุ่นใหม่ ผมยังหวังว่าจะเป็นกรอบช่วยให้เราศึกษาทำความเข้าใจพัฒนาการส่วนอื่นๆ ของวัฒนธรรมไทย เช่นเพลงไทยเดิม ไทยสากลได้ด้วย

เหนือความมุ่งถึงสภาพวรรณกรรมไทยปัจจุบันของคนหลัง เราอาจมองได้ 2 แนวคือ มันอาจบ่งถึงความล้มเหลวของปัญญาชนไทย ไม่อาจนำพลังคมไปสู่อุดมคติบางอย่างได้ แต่มันก็อาจบ่งถึงความสำเร็จแห่งการวิพากษ์ที่ถอดหรือความคิดเรื่อยมาจนทำให้เกิดภาวะประชาธิปไตยทางวัฒนธรรมที่เคารพกันมากขึ้นระหว่างชาติต่างๆ คนจนคนรวย

วิถีชีวิตความเชื่อความชอบอยู่ๆ เรามีโลกที่หลากหลายซึ่งถ่วงการระไวมิใช่แต่เพียงบุคคลที่ยิ่งใหญ่เช่นศรีบูรพา แต่พยายามชื่นชมความงาม วัฒนธรรมแนวคิดหลากหลายของทุกๆ ชีวิตในโลก นี้ อาจเป็นโลกหรือสังคมที่ก้าวมาจากศรีบูรพาแต่ก็ไกลอย่างมากจากศรีบูรพา ●

* กระบวนทัศน์ประวัติศาสตร์ตะวันตกแบ่งออกเป็น 3 แบบใหญ่คือ แบบอนุรักษนิยม แบบเสรีนิยม และแบบมาร์กซิสต์ ทั้งหมดสร้างนิยายที่เน้นความยิ่งใหญ่ ความสลับเนื่องของกาลสร้างสรรค์ทางปรัชญา ศิลปะวรรณกรรม ดั้งแต่ยุคกรีก-โรมันมาสู่ยุคปัจจุบัน ส่งผลให้อารยธรรมตะวันตกเป็นศูนย์กลาง เป็นแกนเคลื่อนไหวอารยธรรมโลก แอฟริกาเป็นพวกไร้ประวัติศาสตร์ อินเดีย ละตินอเมริกา จีน โลกอาหรับมีประวัติศาสตร์ที่ทฤษฎีหนึ่ง กระบวนทัศน์เสรีนิยมเป็นลัทธิตามก้าวหน้า การสร้างสรรค์ของปัจเจกบุคคล ก็ทำให้เกิดภาพอารยธรรมตะวันตกที่ก้าวหน้ามากที่สุดกว่าอารยธรรมอื่นาประวัติศาสตร์ดังกล่าวได้ยึดยึดความไม่เขลาที่จินตนาการขึ้น (imagined stupidity) ความเลื้อย

มุมมองใหม่ประวัติศาสตร์วรรณกรรมไทย วรรณกรรมไทยกับกึ่งศตวรรษที่หายไป

• ชีรยุทธ บุญมี •

อัลเบิร์ต กามูส เคยกล่าวไว้ว่า หากโลกไม่มีศตวรรษที่ 19 ของนักเขียนรัสเซีย เช่น ดออสตอย คอสโตเยฟสกี ก็จะไม่มีความหมายและนักเขียนคนอื่น ๆ อีกมาก เช่นเดียวกัน เราเกือบสรุปว่าถ้าไม่มีครึ่งศตวรรษของปัญญาชนแบบศรีบูรพาและคณะสหภาพบุรุษก็จะไม่มีครึ่งศตวรรษของปัญญาชนรุ่น 14 ตุลาคม สิ่งที่เราได้รับสืบทอดจากปัญญาชนรุ่นก่อนหน้านี้นี้ก็คือการนับถือในความจริง การต่อสู้กับความยุติธรรม และจิตวิญญาณเพื่อเสรีภาพ นั่นเป็นมรดกสาธารณะ

ในแง่มีส่วนตัว การมอบรางวัลวันนี้สะท้อนการยอมรับความสำคัญของคุณค่าของการเปลี่ยนแปลงสร้างสรรค์สังคมไทย ซึ่งเป็นกำลังใจแก่คนจำนวนมากที่ทำงานด้านนี้ และเพื่อเป็นการคารวะแก่ศรีบูรพาและคณะกรรมกร ปราชญ์ของพวกเราในวันนี้จึงเป็นงานทางความคิดโดยเฉพาะ เป็นงานซึ่งคาดหวังสูงที่จะเปลี่ยนกรอบความคิดในการมองสังคมไทย เราพูดกันถึง 1 ศตวรรษศรีบูรพา แต่ผมคิดว่าก่อนศตวรรษของศรีบูรพาและคณะเป็นภาพที่ลางเลือน ผมคิดว่าปัญหาไม่ได้อยู่ที่ความทรงจำของสังคม ปัญหาอยู่ที่การสร้างกรอบความทรงจำที่จับแคบตามอิทธิพลปรัชญาตะวันตกนิยม ทำให้เรามักเริ่มต้นการสร้างกรอบครอบวรรณกรรมไทยด้วยสูตรอันว่างเปล่า ส่งผลให้นักเขียนไทยวรรณกรรมกลายเป็นไร้ตัวตน ไร้ความคิดสร้างสรรค์ ไร้อิทธิพลต่อสังคมไทย อันจำเป็นที่สังคมไทยต้องเร่งพยายามหามุมมองใหม่เพื่อแก้ไขสภาพดังกล่าว

ผมสรุปปัญหา 3 ด้านที่ทำให้เราต้องสร้างมุมมองใหม่ต่อประวัติศาสตร์วรรณกรรมโดยด่วน

1. เมืองไทยยังขาดประวัติศาสตร์ทางความคิด เราไม่สามารถอธิบายความสืบเนื่องของนักคิดจากพระจุลจอมเกล้า เทียบวรรณกรรมสู่พุทธศาสนิกชน หรือ จิตรภูมิศักดิ์, ปวย ธีรภากรณ์ ได้อย่างไร

ด้านเผด็จการ ยุคเพื่อชีวิต หรือไม่กี่แยกเป็น 2 กระแสใหญ่คือ นวนิยายนำหน้าหรือพาดำกับวรรณกรรมเพื่อชีวิต

การขาดการมองประวัติศาสตร์เชิงวัฒนธรรมสังคมทำให้เราไม่สามารถกำหนดบทบาทตำแหน่งนักเขียนสตรีอย่าง ดอกไม้สด, ก.สุรางคนางค์, สุวรรณี สุคนธา ในกระแสธารวรรณกรรมว่าควรเป็นอย่างไร เราเรียกขานได้เพียงแต่ว่า ชิต บุรทัต เป็นอัจฉริยะกวี ยาขอบ เป็นนักเขียนพระสุวรรค์ หรือแม้แต่ว่า 'รงค์ วงษ์สวรรค์' ก็เป็นเพียงพญาอินทรีแห่งวรรณกรรมแต่คุณค่าอย่างอื่นเล่าอยู่ที่ใด ?

บางแบบ และอคติต้องบางแบบ ประวัติศาสตร์แนวนี้จะไม่มีที่อยู่ที่กับงานของ ยาขอบ, ไม้ เมืองเดิม, ป.อินทรปาลิต, กฤษณา อโศกสิน หรือ อังคาร กัลยาณพงศ์ ได้

มีปัจจัยแอบแฝงที่ผมเรียกอาจานิกิมเชิงลึกหรือลัทธิตะวันตกนิยมซึ่งทำให้เกิดภาวะถดถอยเช่นนี้หลายด้านคือ

1. ประวัติศาสตร์และปรัชญากระแสหลักของตะวันตกทุกกระแส มองตะวันตกสูงส่ง คนชาติอื่น นักคิดนักเขียนชาติอื่นล้าหลัง ต้องลอกเลียนแบบ ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ (originality) ไม่มีงานคลาสสิก

ภาวะสมัยใหม่เป็นสิ่งยุ่งยาก ต้องผ่านกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ค่านิยม สังคม การเมืองที่ยาวนาน ทำให้ชาติอื่นล้าหลัง ต้องเดินตามตะวันตกไม่จบสิ้น ไม่มีวันถึงความทันสมัยใหม่ได้ ถ้าเปลี่ยนการมองว่าภาวะสมัยใหม่ของโลกเป็นเพียงประสบการณ์ก็ได้ เป็นการเปลี่ยนแปลงหลายแง่มุมก็ได้ หรือมีหลายเส้นทางซึ่งเกิดขึ้นเร็วช้าต่างๆ กันก็ได้

เราจะได้ประวัติศาสตร์สังคม วัฒนธรรมที่มีชีวิตชีวามากขึ้น บัดเบียดน้อยลง

กรอบที่ผมเสนอเป็นทั้งประวัติศาสตร์ความคิดแบบหลังตะวันตกนิยม จึงให้คุณค่าแก่นักเขียนทุกชาติภาษาซึ่งเริ่มทดลองสร้างสรรค์สิ่งใหม่คือภาวะความเป็นสมัยใหม่ เป็นประวัติศาสตร์วัฒนธรรมซึ่งไม่ใช่วัฒนธรรมแบบที่เป็นของสูงหรืออุดมคติ แต่เป็นวัฒนธรรมซึ่งเป็นวิถีชีวิต อารมณ์ ความคิดของคนทั่วไป กรอบใหม่นี้จึงครอบคลุมงานที่เรียกว่าพหุวัฒนธรรม นั่นคือ นิยายบู๊ นิยายประวัติศาสตร์ สัญลักษณ์นิยม หรือ surrealism เอาไว้ด้วย

กรอบใหม่ช่วยให้เราแบ่งยุคทางวรรณกรรมเป็น 4 ช่วงคือ 1.ยุคปฏิรูปหรือการทดลองปรับรูปแบบใหม่ 2.ยุคสร้างค่านิยมความเป็นสมัยใหม่ 3.ยุคสะท้อนวิกฤตความเป็นสังคมสมัยใหม่ และสุดท้ายคือ 4.ยุคสังคมสมัยใหม่ซึ่งปลายหรือสังคมหลังสมัยใหม่ กรอบการมองเช่นนี้ทำให้เราได้เกือบทุกประเทศในโลกสามารถเป็นสังคมสมัยใหม่ขึ้นสองได้ โดยไม่จำเป็นต้องเป็นประเทศเจริญขั้นสูงทางอุตสาหกรรม เพราะความเป็นสมัยใหม่ขึ้นสองหรือหลังสมัยใหม่ มองไปที่ความผสมผสาน (hybridity) ความหลากหลายของวัฒนธรรมมากกว่าเรื่องของวัตถุ ต้องมองว่าเส้นแบ่งยุคนี้ไม่ชัดเจนตายตัว บางสกุลความคิดอาจข้ามไปสู่อีกยุค ยุคสมัยวรรณกรรมที่เรากล่าวเป็นเพียงการบ่งถึงความเข้มข้นที่ค่อนข้างมากของงานบางประเภทเท่านั้น

1. ยุคปฏิรูป (Reform) หรือยุคการทดลองกับรูปแบบ (Form) : อากาวันวิไลศรีดิ้งกา (Rayana)

ชิต บุรทัต

อัลเบิร์ต กามูส เคยกล่าวไว้ว่า หากโลกไม่มีศตวรรษที่ 19 ของนักเขียนรัสเซีย เช่น ตอลสตอย คอสโตฟสกี ก็จะไม่มีความเชื่อและนักเขียนคนอื่น ๆ อีกมาก เช่นเดียวกัน เราก็อาจสรุปได้ว่าไม่มีครึ่งศตวรรษของปัญญาชนแบบศรีบูรพาและคณะสุภาพบุรุษก็ไม่มีครึ่งศตวรรษของปัญญาชนรุ่น 14 ตุลาคม สิ่งที่เราได้รับสืบทอดจากปัญญาชนรุ่นพ่อคณะนี้ก็คือการนับถือในความจริง การต่อสู้กับความยุติธรรม และจิตวิญญาณเพื่อเสรีภาพ นั่นเป็นมรดกภาคสาธารณะ

ในแง่มุมส่วนตัว การมอบรางวัลวันนี้สะท้อนการยอมรับความสำคัญของการคิดต่อการเปลี่ยนแปลงสร้างสรรค์สังคมไทย ซึ่งเป็นกำลังใจแก่คนจำนวนมากที่ทำงานด้านนี้ และเพื่อเป็นการคารวะแก่ศรีบูรพาและคณะกรรมกร ปาฐกถาของผมนั้นวันนี้จึงเป็นงานทางความคิดโดยเฉพาะ เป็นงานซึ่งคาดหวังสูงที่จะเปลี่ยนกรอบความคิดในการมองสังคมไทย เราพูดกันถึง 1 ศตวรรษศรีบูรพา แต่ผมคิดว่าก่อนศตวรรษของศรีบูรพาและคณะเป็นภาพที่ลางเลือน ผมคิดว่าปัญหาไม่ได้อยู่ที่ความทรงจำของสังคม ปัญหาคือการสร้างความทรงจำที่ดับแค้นตามอิทธิพลปรัชญาตะวันตกนิยม ทำให้เราเริ่มต้นการสร้างกรอบครอบวรกรรมไทยด้วยสูตรอันว่างเปล่า ส่งผลให้นักเขียนไทยวรรณกรรมกลายเป็นไร้ตัวตน ไร้ความคิดสร้างสรรค์ ไร้อิทธิพลต่อสังคมไทย อันจำเป็นที่สังคมไทยต้องเร่งพยายามหามุมมองใหม่เพื่อแก้ไขสภาพดังกล่าว

- ผมสรุปปัญหา 3 ด้านที่ทำให้เราต้องสร้างมุมมองใหม่ต่อประวัติศาสตร์วรรณกรรมโดยด่วน
1. เมืองไทยยังขาดประวัติศาสตร์ทางความคิด เราไม่สามารถอธิบายความเปลี่ยนแปลงของนักคิดจากพระจุลจอมเกล้า เทียนวรรณ มาสู่ พุทธศาสนิกชน หรือ จิตรภูมิศักดิ์, ป๋วย อึ๊งภากรณ์ ได้อย่างไร
  2. ประวัติศาสตร์วรรณกรรมที่ว่างเปล่า มักเป็นสูตรทางช่วงเวลาปีที่กราบเริ่มจากเขียนงานประพันธ์ตามแบบตะวันตก แล้วแยกตามยุคสมัยเป็นยุคต่อ

ด้านเผด็จการ ยุคเพื่อชีวิต หรือไม้ก็แยกเป็น 2 กระแสใหญ่คือ นวนิยายนำหน้าหรือพาฝันกับวรรณกรรมเพื่อชีวิต

การขาดการมองประวัติศาสตร์เชิงวัฒนธรรมสังคมทำให้เราไม่สามารถกำหนดบทบาทตำแหน่งนักเขียนสตรีอย่าง ดอกไม้สด, ก.สุรางคนางค์, สุวรรณี สุคนธา ในกระแสธารวรรณกรรมว่าควรเป็นอย่างไร เราเรียกขานได้เพียงแต่ว่า ชิต บุรทัต เป็นอัจฉริยะกวี ยาขอบ เป็นนักเขียนพรสวรรค์ หรือแม้แต่ รงค์ วงษ์สวรรค์ ก็เป็นเพียงพญาอินทรีแห่งวรรณกรรม แต่คุณค่าอย่างอื่นเล่าอยู่ที่ใด ?

3. ประวัติศาสตร์แนวมารกซ์นิยมมีข้อดีที่ยืนอยู่กับแรงงานและคัดค้านการกดขี่ แต่มันก็มีข้อดี ให้ความสำคัญกับเฉพาะส่วนจึงทำให้มันมีคติที่ดีต้องงาน

บางแบบ และอคติต้องงานแบบ ประวัติศาสตร์แนวนี้จะไม่มีที่อยู่ให้กับงานของ ยาขอบ, ไม้ เมืองเดิม, ป.อินทรปาลิต, กฤษณา อโศกสิน หรือ อังคาร กัลยาณพงศ์ ได้

มีปัจจัยแอบแฝงที่ผมเรียกอาณาเขตเชิงลึกหรือลัทธิตะวันตกนิยมซึ่งทำให้เกิดการกดขี่เช่นนี้หลายด้านคือ

1. ประวัติศาสตร์และปรัชญากระแสหลักของตะวันตกทุกกระแส* มองตะวันตกสูงส่ง คนชาติอื่น นักคิดนักเขียนชาติอื่นล้าหลัง ต้องลอกเลียนแบบ ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ (originality) ไม่มีงานคลาสสิกของตน เพิ่งไม่นานที่มีการยอมรับ ไนพอล, ริชตี หรือ บูรากามิ
2. ทฤษฎีพัฒนา (develop mentalism) ทำให้

สังคม การเมืองที่ยาวนาน ทำให้ชาติอื่นล้าหลัง ต้องเดินตามตะวันตกไม่จบสิ้น ไม่มีวันถึงความทันสมัยใหม่ได้ ถ้าเปลี่ยนการมองว่าภาวะสมัยใหม่ของโลกเป็นเพียงประสบการณ์ก็ได้ เป็นการเปลี่ยนแปลงหลายแง่มุมก็ได้ หรือมีหลายเส้นทางซึ่งเกิดขึ้นเร็วช้าต่างๆ กันก็ได้

เราจะได้ประวัติศาสตร์สังคม วัฒนธรรมที่มีชีวิตชีวมากขึ้น บัดเบี่ยนน้อยลง

กรอบที่ผสมผสานเป็นทั้งประวัติศาสตร์ความคิดแบบหลังตะวันตกนิยม ซึ่งให้คุณค่าแก่นักเขียนทุกชาติภาษาซึ่งเริ่มทดลองสร้างสรรค์สิ่งใหม่คือภาวะความเป็นสมัยใหม่ เป็นประวัติศาสตร์วัฒนธรรมซึ่งไม่ใช่วัฒนธรรมแบบที่เป็นของสูงหรืออุดมคติ แต่เป็นวัฒนธรรมซึ่งเป็นวิถีชีวิต อารมณ์ ความคิดของคนทั่วไป กรอบใหม่นี้จึงครอบคลุมงานที่เรียกว่าพาฝัน นำหน้า นิยายบู๊ นิยายประวัติศาสตร์ สัญลักษณ์นิยม หรือ surrealism เอาไว้ด้วย

กรอบใหม่ช่วยให้เราแบ่งยุคทางวรรณกรรมเป็น 4 ช่วงคือ 1.ยุคปฏิรูปหรือการทดลองปรับรูปแบบใหม่ 2.ยุคสร้างค่านิยมความเป็นสมัยใหม่ 3.ยุคสะท้อนวิกฤตความเป็นสังคมสมัยใหม่ และสุดท้ายคือ 4.ยุคสังคมสมัยใหม่ช่วงปลายหรือสังคมหลังสมัยใหม่ กรอบการมองเช่นนี้ทำให้อธิบายได้ทั่วทุกประเทศในโลกสามารถเป็นสังคมสมัยใหม่ขั้นสองได้ โดยไม่จำเป็นต้องเป็นประเทศเจริญขั้นสูงทางอุตสาหกรรม เพราะความเป็นสมัยใหม่ขั้นสองหรือหลังสมัยใหม่ มุ่งไปที่ความผสมผสาน (hybridity) ความหลากหลายของวัฒนธรรมมากกว่าเรื่องของวัตถุ ต้องมองว่าเส้นแบ่งยุคนี้ไม่ชัดเจนตายตัว บางสกุลความคิดอาจข้ามไปสู่อีกยุค ยุคสมัยวรรณกรรมที่เรากล่าวเป็นเพียงการบ่งถึงความเข้มข้นที่ค่อนข้างมากของงานบางประเภทเท่านั้น

1. ยุคปฏิรูป (Reform) หรือยุคการทดลองกับรูปแบบ (Form) : จากความวิจิตรอลังการ (Baroque) ผู้สัญลักษณ์นิยม (Symbolism)
- ก. ยุคสมัยรัชกาลที่ 5 ยังทรงส่งเสริมความเข้มแข็งของรัฐแบบไตรภูมิซึ่งมีพระมหากษัตริย์เป็น

นิวไวเพล็กซ์ ® ชนิดเม็ดเคลือบน้ำตาล **Neuviplex** ® S.C. Tablet

ในชุมชนไทยมากกว่า ๓๐ ปี ๓๑๖๒๕๔

เม็ดสีน้ำตาลที่เห็นในรูปคือ...

โปร่งใสใดๆ ขึ้นมา ให้ทีมงานรัฐมนตรีแต่ละกระทรวง จัดทำข้อมูลออกมาตอบโต้เพื่อแก้ข้อกล่าวหาในทันที เพื่อต้องการให้ประชาชนรับรู้ และซึมซับข้อมูล 2 ด้าน ลดทอนความรุนแรงของข้อกล่าวหา

นี่คือการ "คิดเครดิต" ข้อมูลของฝ่ายค้าน เพราะเมื่อถึงการเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจ ข้อมูลดังกล่าวก็ "เท่า" ไม่สำหรับรับการรับรู้ของประชาชนเสียแล้ว

นี่คือการตอบโต้จากฝ่ายรัฐบาล ที่ต้องการลดทอนความน่าเชื่อถือของข้อมูลของฝ่ายค้าน ก่อนการเปิดอภิปราย ซึ่งดูเหมือนว่าจะ "ได้ผล" เมื่อ บัญญัติคำสั่งห้ามขั้วพันธมิตรร่วมฝ่ายค้านว่า นับจากนี้ไป ข้อมูลอภิปราย จะต้องเป็น "ความลับ" ที่สุด

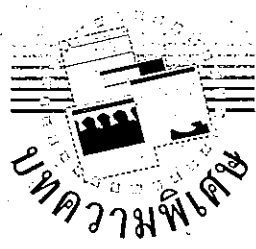
เพราะหากยังขึ้นเป็นขั้วไปเรื่อยๆ วันอภิปรายไม่ไว้วางใจ "กระสุน" ที่เหลืออยู่คง "ด้าน" และไม่สามารถสร้างความระคายผิวให้รัฐมนตรีแต่ละคนได้

ในการอภิปรายครั้งนี้ นอกจากจะต้อง "แก้เกม ภายนอก" แล้ว พรรคประชาธิปัตย์ยังจะต้อง "แก้ปัญหานภายใน" ด้วย เหตุเพราะการเลือกตั้งหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ครั้งล่าสุด ได้สร้าง "รอยร้าว" ขึ้นมาจนบางคนเชื่อว่า "ยากจะประสาน" ให้เกิดขึ้น ทำให้ขุนพลที่มีดีทั้ง "ฝีมือ" และ "ฝีปาก" อย่าง สุเทพ เทือกสุบรรณ, สุรินทร์ พิศสุวรรณ, ส.ส.ระบบบัญชีรายชื่อ, อาคม เอ่งฉ้วน, ส.ส.กระบี่ และ นิพิฏฐ์ อินทรสมบัติ, ส.ส.พัทลุง ต่างเก็บตัวเงียบเงียบในมุมมืด

ส่งผลให้การเตรียม "ขุนพล" ในการอภิปรายของประชาธิปัตย์ จึงไร้สีสัน จืดชืด

ทางเดียวที่จะสามารถเรียกความสนใจได้ก็คือการ "ตีปีบ" เปิดประเด็นทุจริตออกมาอย่างต่อเนื่อง พร้อมเสียงล่ำลือว่า จะมีการยื่นซักฟอกรัฐมนตรีในรัฐบาลในเดือนพฤษภาคม อย่างแน่นอน

ก่อนที่จะค่อยๆ สร้างแรงกดดันให้รัฐบาลด้วยการให้ "อลงกรณ์ พลบุตร" ส.ส.เพชรบุรี ในฐานะประธานคณะทำงานตรวจสอบการทุจริตคอร์รัปชัน ในคณะกรรมการประสานงานพรรคร่วมฝ่ายค้าน (วิปฝ่ายค้าน) ออกมาระบุว่าสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ ส่วนที่เหลือ ประสบปัญหาการค้นหาข้อมูลอย่างหนัก จะยื่นเรียกร้องให้รัฐบาล "จริงจัง" ต่อการหา

นี้ อัครจริยใจไม่น้อยที่วันมี พล.ต.มณูญกฤต ฐาปนากร ยังคงอยู่ในตำแหน่งประธานวุฒิสภา แม้จะเลยเวลาครบวาระสองปี เมื่อวันที่ 8 เมษายน 2546 มาหนึ่งเดือนเต็มแล้วก็ตาม

เป็นการคงอยู่ท่ามกลางการรุกไล่อย่างต่อเนื่องจาก ส.ว. บางคน บางกลุ่ม ซึ่งเพิ่มศักดิ์ศรี ความร่วมแรงร่วมใจตามลำดับ จากการเรียกร้อง ชัยธรรมดาให้ประธานวุฒิสภาปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้ว่าจะอยู่ในตำแหน่งไม่เกิน 2 ปี

เมื่อไม่ได้รับการตอบสนองจากผู้ถูกเรียกร้อง หลังจากผ่านพ้นเส้นตายวันที่ 8 เมษายน ปฏิบัติการใช้ไม้แข็งไล่ทุบไล่ตะเพิดจึงถูกปล่อยออกมา เป็นเหตุทั้งบนดินและใต้ดิน

การประชุมวุฒิสภาแต่ละครั้งในช่วงหลัง บัลลังก์ทำเนียบประธานวุฒิสภาชุกชุมขึ้นอภิปราย ก่อความวุ่นวายระลอกหลาย คำทอถ้อยไม่เหลือศักดิ์ศรี บานปลายจนถึงขั้นเกือบมีการวางมวยกันในหมู่กองเชียร์

บรรยากาศภายนอกสภา ไม้ปลิวรูปรดกตั้งสัญลักษณ์เหล่าทหารม้า ประทับข้อความแทงใจ "เสียชีพอย่าเสียสัตย์" ถูกแจกจ่ายประจานไปทั่วบริเวณ การให้สัมภาษณ์โจมตีแบบตอติดตอตหน้อย ปรากฏให้เห็นเป็นข่าวรายวัน

การตั้งคณะทำงาน 40 ส.ว. ฝ่ายเป็นกลางขึ้นมาทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยหาทางออกของปัญหา ทำทำ จะไปได้ดีในตอนแรก แต่สุดท้ายก็ลงเอยด้วยความล้มเหลว เพราะฝ่าย พล.ต.มณูญกฤต มองว่าเป็นคณะทำงานเถื่อน ไม่ยอมหนึ่งจับเขาเจรจาด้วย

ใช้'จุดแข็ง'สู้'จุดอ่อน' ยุทธวิธี'มณูญกฤต' เมื่อเผชิญ'เรือ'ที่ไร้'หางเสือ'

หวังสัญญาณายพิเชษฐ เพื่อกระหน่ำซึ่งไปถึง พล.ต.มณูญกฤต นั้นเอง

กระทั่งถลอลหลังจากที่ นายสุชน ชาลีเครือ ส.ว.ชัยภูมิ ได้รับเลือกขึ้นเป็นรองประธานวุฒิสภาคนที่ 1 แทนนายพิเชษฐ เมื่อวันที่ 6 มีนาคม ด้วยคะแนน 123 เสียง

ขบวนการขับไล่ประธานวุฒิสภาจึงเริ่มเคลื่อนไหวอย่างเป็นทางการ

หลายฝ่ายประเมินสถานการณ์ขณะนั้นว่า พล.ต.มณูญกฤต ไม่น่าจะทนแรงเสียดทานซ้ำเกมเลื้อยเข้าเก้าอี้ครั้งนี้ไปได้ คงต้องมองหุวันเวียงลงจากเก้าอี้ไปในที่สุด

จนถึงการประชามติสภาเมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม

หากมองข้ามการล่ารายชื่อ ส.ว. เพื่อยื่นให้ศาลรัฐธรรมนูญตีความ ซึ่งยังอยู่ในสภาวะลู่ลม ลุกคน เพราะศาลรัฐธรรมนูญอาจไม่รับไว้ เนื่องจากเป็นความขัดแย้งระหว่างตัวบุคคล ไม่ใช่ความขัดแย้งระหว่างองค์กรตามเงื่อนไขรัฐธรรมนูญ

คำตอบที่แท้จริง จึงอาจเป็นเพราะ พล.ต.มณูญกฤต อดีตนายทหารนักปฏิวัติ ผู้ชำนาญยุทธวิธีทางการทหารและการเมือง นับนิ้วคำนวณแล้วพบว่า แม้ฝ่ายตรงข้ามจะจับตัวกันเป็นกลุ่มก้อน มีสีสันของความคึกคัก และนับวันจำนวนหัวจะเพิ่มมากขึ้น

แต่จุดอ่อนก็คือการขาดตัว "ผู้นำกลุ่ม" จุดนี้เองที่ทำให้กลไกการเคลื่อนไหวของกลุ่ม เป็นไปอย่างไม่มีเอกภาพ และปราศจากพลังเหมือนเรือที่ไร้หางเสือ ยากที่จะบังคับทิศทางให้พุ่งตรงไปสู่เป้าหมายที่ตั้งใจ

การเคลื่อนไหวขับไล่ประธานวุฒิสภาตั้งแต่เริ่มจนถึงปัจจุบันเป็นเช่นนี้ เหมือนเรือไม่มีหางเสือ ในส่วนของ ส.ว. ที่ประกาศตัวพร้อมจะลงชิงตำแหน่งประธานวุฒิสภา อย่าง พล.อ.วิชา ศิริธรรม นายไสว พราหมณี หรือ นายนิพนธ์ วิสิษฐยุทธศาสตร์ ล้วนแต่เคลื่อนไหวแบบปัจเจก ไม่ขึ้นกับใครคนใดคนหนึ่ง ไม่มีส่วนเกื้อหนุนกัน และกัน

การให้สัมภาษณ์ของ นายวิทยา มะเสนา ส.ว.มหาสารคาม นายอดุลย์ วันไชยธนวงศ์

ก่อนหน้า

ข่าว ขึ้นมาจนบางคนเชื่อว่า 'ยากจะประสาน' ให้เกิดขึ้น ทำให้ขุนพลที่มีดีทั้ง 'ฝีมือ' และ 'ฝีปาก' อย่าง สุเทพ เทือกสุบรรณ, สุรินทร์ ทัศสุวรรณ, ส.ส.ระบบบัญชีรายชื่อ, อาคม เอ่งฉ้วน, ส.ส.กระบี่ และ นิพิฏ์ อินทร์สมชาติ, ส.ส.พัทลุง ต่างเก็บตัวเงียบเงียบในมุมมืด

ส่งผลให้การเตรียม 'ขุนพล' ในการอภิปรายของประชาธิปัตย์ จึงไร้สีสัน, จืดชืด

ทางเดียวที่จะสามารถเรียกความสนใจได้ก็คือการ 'ตีปีบ' เปิดประเด็นทุจริตออกมาอย่างต่อเนื่อง พร้อมเสียงล่ำล่ำว่า จะมีการยื่นข้อกล่าวหาหรือกรณีในรัฐบาลในเดือนพฤษภาคม อย่างแน่นอน

ก่อนที่จะค่อยๆ สร้างแรงกดดันให้รัฐบาลด้วยการให้ 'อลงกรณ์ พลบุตร' ส.ส.เพชรบุรี ในฐานะประธานคณะทำงานตรวจสอบการทุจริตคอร์รัปชันในคณะกรรมการประสานงานพรรคร่วมฝ่ายค้าน (วิปฝ่ายค้าน) ออกมาประณามสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ 'ส่วนที่เหลือ' ประสมปัญหาการค้ำหาข้อมูลอย่างหนัก

พร้อมเรียกร้องให้รัฐบาล 'จริงจัง' ต่อการทำสงครามกับการคอร์รัปชันตามที่ได้ประกาศไว้ด้วยการให้ความร่วมมือในเรื่องข้อมูล โดยย้ำว่าข้าราชการให้ความร่วมมือดี แต่ห้องจะได้ข้อมูลกลับต้องทำหนังสือจากรัฐมนตรีเจ้ากระทรวงโดยตรง โดยเฉพาะกระทรวงคมนาคมและกระทรวงพาณิชย์

แต่การ 'ปลุกกระแส' การอภิปรายไม่ไว้วางใจ กลับถูกดูแคลนจาก พ.ต.ท.ทักษิณว่า "เป็นคำพูดเด็กๆ" แต่ 'อลงกรณ์' ก็ยืนยันพร้อมกลับจะยื่นฟ้องรัฐมนตรีเป็นการขิมลงก่อน 1 คน

แต่ดูเหมือนในช่วงบรรยากาศ 'อุ่นเครื่อง' คึกอภิปรายไม่ไว้วางใจ ทั้งฝ่ายค้านและรัฐบาล ต่างเปิดเกมรุกไล่กันอย่างเต็มอัตราศึก

แต่เกมนี้จะเป็นการพิสูจน์ฝีมือพรรคฝ่ายค้าน อธิปไตยประชาธิปไตย ในยุค 'บัญญัติ บรรทัดฐาน' ว่าจะสามารถสร้างผลงาน เพื่อลบคำ 'สบประมาท' ทั้งจากภายในและภายนอกพรรคได้มากน้อยแค่ไหน

โดยเฉพาะ 'ข้อมูล' ในการเปิดข้อกล่าวหาหรือกรณีที่ต้องทำงานหนักในการ 'เปิดแผลใหม่' ไม่ใช่ 'เปิดแผลเก่า' ที่รักษาเกือบหายแล้ว

ถ้าเป็นเช่นนั้นก็เท่ากับว่า 'ระเบิดที่พรรคประชาธิปัตย์โยนใส่รัฐบาล จะกลายเป็น 'ระเบิดด้าน' ที่ไม่สามารถระคายผิวรัฐมนตรีคนใดในรัฐบาลทักษิณเลย...! ●

การใช้ไม้แข็งไล่ทุบไล่ตะเพิดจึงถูกปล่อยออกมาเป็นชุดทั้งบนดินและใต้ดิน

การประชุมวุฒิสภาแต่ละครั้งในช่วงหลัง บัลลังก์ท่านประธานถูกสมาชิกลุกขึ้นอภิปราย ก่อความจนแทบจะกลบหลาย ตำแหน่งเงินไม่เหลือสักทีใคร่ บ้านปลายจนถึงขั้นเกือบมีการวางมวยกันในหมู่กองเชียร์

บรรยากาศภายนอกสภา ไม่ปลิวปรุปรุดังสัญลักษณ์เหล่าทหารม้า ประทับข้อความแรงใจ "เสียชีพอย่าเสียสัตย์" ถูกแจกจ่ายกระจายไปทั่วบริเวณ การให้สัมภาษณ์โจมตีแบบตอตืดตอดหนอย ปรากฏให้เห็นเป็นข่าวรายวัน

การตั้งคณะทำงาน 40 ส.ว. ฝ่ายเป็นกลางขึ้นมาทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยทางออกของปัญหา ทำท่าจะไปไม่ได้ดีในตอนแรก แต่สุดท้ายก็ลงเอยด้วยความล้มเหลว เพราะฝ่าย พล.ต.ม.นุญกฤต มองว่าเป็นคณะทำงานเถื่อน ไม่ยอมนั่งจับเข่าเจรจาดูด้วย

จากนั้นจึงมีความพยายามผลักดันผู้ตีขิมไล่ประธานของ นายนิพนธ์ วิไลยุทธศาสตร์ ส.ว.อ่างทอง เข้าสู่ที่ประชุมวุฒิสภาครั้งแรกแล้ว จุดประสงค์ก็เพื่อขยายเวทีการผลักดันไล่สิ่งให้กว้างขวางออกไป ควบคู่ไปกับการล่ารายชื่อเสนอศาลรัฐธรรมนูญตีความวิสัยทัศน์ของ พล.ต.ม.นุญกฤต ที่กล่าวไว้ก่อนการได้รับเลือกเป็นประธานวุฒิสภา

รวมถึงการผสมโรงจากฝ่ายรัฐบาล ในการเปิดประเด็นดิสเครดิตในการทำหน้าที่ตรวจสอบรายชื่อประชาชน 5 หมื่นรายชื่อ ที่ พล.ต.สนั่น ขจรประศาสน์ อดีตเลขาธิการพรรคประชาธิปัตย์ ร่วมรวมมในการยื่นถอดถอน 4 ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งภายหลังตรวจสอบพบว่ามิที่ถูกต้องเพียง 3 หมื่นกว่ารายชื่อเท่านั้น

กล่าวได้ว่ากระแสการขับไล่ พล.ต.ม.นุญกฤต พ้นจากเก้าอี้ประธานวุฒิสภา ปรากฏคำลงมาตั้งแต่เมื่อครั้งที่ นายวิทยา มะเสนา ส.ว.มหาสารคาม ออกมาท้วงสัญญา 2 ปี จากนายพิเชษฐ พันธ์ไชติ ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งรองประธานวุฒิสภาคนที่ 1

มีการมอหะลุไปถึงว่าแท้ที่จริงแล้วเป็นการ

ท้วงสัญญา นายพิเชษฐ เพื่อกระหนาบชิงไปถึง พล.ต.ม.นุญกฤต นั่นเอง

กระทั่งคล้อยหลังจากที่ นายสุชน ชาติเลื้อย ส.ว.ชัยภูมิ ได้รับเลือกขึ้นเป็นรองประธานวุฒิสภาคนที่ 1 แทนนายพิเชษฐ เมื่อวันที่ 6 มีนาคม ด้วยคะแนน 123 เสียง

ขบวนการขับไล่ประธานวุฒิสภาจึงเริ่มเคลื่อนไหวอย่างเป็นทางการ

หลายฝ่ายประเมินสถานการณ์ขณะนั้นว่า พล.ต.ม.นุญกฤต ไม่น่าจะทนแรงเสียดทานจากเกมเลื้อยเข้าเก้าอี้ครั้งนี้ได้ คงต้องมองหาระนวยลงจากเก้าอี้ไปเป็นที่สุด

จนถึงการประชุมวุฒิสภาเมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม พล.ต.ม.นุญกฤต ได้พิสูจน์ให้เห็นถึงความพร้อมที่จะเผชิญหน้ากับกระแสกดดันจากฝ่ายตรงข้ามในทุกรูปแบบ

"ตั้งแต่เกิดเหตุการณ์ขึ้นเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ มีนาคม และเมษายน ที่มี ส.ว. บางคน บางกลุ่ม โจมตีในทางที่ผิด ซึ่งถือว่าผิดข้อเท็จจริง ดังนั้น ผมไม่ขอลาออกจากตำแหน่ง"

คำถามคือทำไม พล.ต.ม.นุญกฤต ที่ถูกมองว่าเป็นฝ่ายถูกรุกเข้ามาตลอด ถึงกล้าประกาศอย่างหัวทกเช่นนั้น เหมือนกับมองไม่เห็นฝ่ายตรงข้ามอยู่ในสายตา

หากมองข้ามรัฐธรรมนูญมาตรา 152 ที่ พล.ต.ม.นุญกฤต ยึดถือเป็นความชอบธรรมที่จะอยู่ในตำแหน่งประธานวุฒิสภาต่อไป โดยไม่สนใจฝ่ายตรงข้ามที่ใส่ล้มภาชณ์โจมตีแบบรายวัน เพราะแค่ทำทุกหนลุมปัญหาที่คลั่ง

หากมองข้ามบุตติติของ นายนิพนธ์ วิไลยุทธศาสตร์ ที่เป็นอำนาจของประธานวุฒิสภาจะตัดสินใจว่าจะบรรจุเข้าวาระเมื่อไหร่ ซึ่งน่าจะเป็นไปอย่าง ที่ พล.ต.สาคร กิจวิริยะ ส.ว.ตราด มองว่า ถ้า พล.ต.ม.นุญกฤต บรรจุนัดนี้เข้าสู่วาระการประชุมก็บ้าแล้ว เพราะเป็นบุตติติไล่ตัวเอง ●

พบว่า แม้ฝ่ายตรงข้ามจะจับตัวกันเป็นกลุ่มก้อน มีลีลาของความถี่คึกคัก และนับวันจำนวนหัวจะเพิ่มมากขึ้น

แต่จุดอ่อนก็คือการขาดตัว 'ผู้นำกลุ่ม' จุดนี้เองที่ทำให้กลไกการเคลื่อนไหวของกลุ่ม เป็นไปอย่างไม่มีเอกภาพ และปราศจากพลังเหมือนเรือที่ไร้หางเสือ ยากที่จะบังคับทิศทางให้พุ่งตรงไปสู่เป้าหมายได้ตั้งใจ

การเคลื่อนไหวขับไล่ประธานวุฒิสภาตั้งแต่เริ่มจนถึงปัจจุบันเป็นเช่นนี้เหมือนเรือไม่มีหางเสือในส่วนของ ส.ว. ที่ประกาศตัวพร้อมจะลงชิงตำแหน่งประธานวุฒิสภาอย่าง พล.อ.วิชา ศิริธรรม นายไสว พราหมณี หรือ นายนิพนธ์ วิไลยุทธศาสตร์ ล้วนแต่เคลื่อนไหวแบบปัจเจก ไม่ขึ้นกับใครคนใดคนหนึ่ง ไม่มีส่วนเกี่ยวพันกัน และกัน

การให้สัมภาษณ์ของ นายวิทยา มะเสนา ส.ว.มหาสารคาม นายอดุลย์ วันไชยธนวงศ์ ส.ว.แม่ฮ่องสอน ตลอดจนของ นายคำนำถน ชีโลบัทม์ภัก ส.ว.สิงห์บุรี แต่ละครั้งแม้จะดูแข็งขุดัน แต่ก็ยังเป็นไปแบบตัวใครตัวมัน

ตรงข้ามกับอีกฝ่าย ที่มี พล.ต.ม.นุญกฤต เป็นผู้นำในการต่อสู้ แม้จะมีจำนวนน้อยแต่กลับมีเอกภาพและทรงพลังยิ่งกว่า

ความเป็นเอกภาพนี้เสมือนใยเหล็กพันเสริมบัลลังก์ประธานวุฒิสภา ให้แข็งแกร่งมั่นคงยิ่งขึ้น เกิดเป็นความมั่นใจในการประกาศไม่ขอลาออกจากตำแหน่ง

จากที่เคยตกเป็นฝ่ายตั้งรับจนมือไม่ป็นปวน พล.ต.ม.นุญกฤต ค้นพบจุดอ่อนของฝ่ายตรงข้ามแล้ว ใช้จุดแข็งของตัวเองเข้าต่อสู้ช่วงชิงโอกาสพลิกกลับมาเป็นฝ่ายรุกได้สำเร็จ

แต่ภาพที่เกิดขึ้นขณะนี้ อาจเป็นสถานการณ์เพียงชั่วคราว

หากว่าฝ่ายต่อต้าน พล.ต.ม.นุญกฤต สามารถค้นพบตัว 'ผู้นำ' ได้เร็ว ก็ยังไม่แน่ว่าผลสุดท้ายใครจะเป็นฝ่ายปราชัย โดยปล่อยให้ผู้ชนะเข้ามาแบกรับภาระกอบกู้ภาพพจน์วุฒิสภา

ที่วันนี้ใกล้จะกลายเป็นสิ่งปรักหักพังทางการเมืองอยู่หรือไม่ ●